

Załącznik do Uchwały Nr XLI/332/2018
Rady Gminy Kleszczewo
z dnia 25 kwietnia 2018r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KLESZCZEWO

2018-2025

Gmina Kleszczewo

ul. Poznańska 4, 63-005 Kleszczewo

www.kleszczewo.pl

Kleszczewo, kwiecień 2018

FUNDACJA „PARTNERZY DLA SAMORZĄDU”, POZNAŃ

www.partners.org.pl

Szanowni Państwo,

W maju 2017 roku podjęliśmy decyzję o przystąpieniu do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo na lata 2018-2025.

Dynamiczne zmiany zarówno wewnątrz samej Gminy, jak i w jej otoczeniu, wymagają podsumowania i oceny dotychczasowych dokonań oraz sporządzenia, zatwierdzenia i realizacji nowej Strategii. Z jednej strony uwzględnia ona kierunki rozwoju i zamierzenia, zapisane w dotychczasowych dokumentach planistycznych, a z drugiej strony bierze pod uwagę nowe wyzwania, wynikające z rosnących potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

W opracowaniu szczególna uwaga została zwrócona na wypracowanie kluczowych priorytetów i kierunków rozwoju Gminy, a szczególnie na kwestię sprostania oczekiwaniom mieszkańców odnośnie rozbudowy infrastruktury komunalnej i społecznej oraz zapewnienia rozwoju usług na jak najwyższym poziomie.

Prace, związane z formułowaniem kierunków rozwoju Gminy i sposobów realizacji zamierzeń, były prowadzone przez zespół osób, zarówno pracowników Urzędu Gminy i jednostek gminnych, radnych, jak i reprezentantów różnych organizacji i instytucji, które na co dzień z nami współpracują. Ponadto każdy z mieszkańców miał możliwość zabrania głosu poprzez wypełnienie kwestionariusza ankietowego oraz uczestnictwo w warsztatach strategicznych.

Zespół przygotowujący Strategię zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego udoskonalania powstałego programu strategicznego. Strategia nie jest bowiem dokumentem zarządzania operacyjnego, który tak jak budżet Gminy, musi być w 100% wykonany. Jest to plan zamierzeń, pokazujący kierunki rozwoju Gminy. Jego wykonanie zależy od wielu działań instytucji i wpływu zewnętrznych czynników. Pokazuje on jednak faktyczne możliwości i plany Gminy w roku 2018 i stanowi kontynuację dotychczasowego, wieloletniego procesu rozwoju. Wyznaczone projekty realizacyjne będą zapewne modyfikowane przez zmieniające się warunki zewnętrzne, ale zawsze powinny być zbieżne z misją Gminy.

Na koniec składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania dokumentu Strategii.

mgr inż. Bogdan Kemnitz
Wójt Gminy Kleszczewo

SPIS TREŚCI

1. PROCES I METODY OPRACOWANIA STRATEGII	4
1.1. PROCES TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY KLESZCZEWO	4
1.2. STRUKTURA STRATEGII	6
2. SYTUACJA W GMINIE KLESZCZEWO W KONTEKŚCIE POWIATU I KRAJU	9
3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY.....	19
3.1. WYNIKI SONDAŻOWYCH BADAŃ ANKIETOWYCH	19
3.2. PROPONOWANE DZIAŁANIA MAJĄCE POPRAWIĆ WARUNKI ZAMIESZKANIA NA TERENIE GMINY KLESZCZEWO	27
3.3. ANALIZA SWOT.....	31
4. WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY	36
4.1. WIZJA GMINY	36
4.2. MISJA ROZWOJU GMINY	36
5. CELE STRATEGICZNE.....	37
6. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE.....	40
6.1. ZAŁOŻENIA I KRYTERIA WYBORU PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH	40
6.2. ZESTAWIENIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH.....	40
6.3. TABELLE PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH	42
7. OKREŚLENIE ZBIĘŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBŁU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM	62
7.1. OKREŚLENIE ZBIĘŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY KLESZCZEWO NA LATA 2018-2025 ZE STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU 2020	62
7.2. OKREŚLENIE ZBIĘŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY KLESZCZEWO NA LATA 2018-2025 ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2020 ROKU	64
7.3. OKREŚLENIE ZBIĘŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY KLESZCZEWO NA LATA 2018-2025 Z WIELKOPOLSKIM REGIONALNYM PROGRAMEM OPERACYJNYM NA LATA 2014-2020	67
7.4. OKREŚLENIE ZBIĘŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY KLESZCZEWO NA LATA 2018-2025 Z PROGRAMEM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020	68
8. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY.....	69
8.1. WDRAŻANIE ZAPISÓW STRATEGII	69
8.2. MONITORING REALIZACJI STRATEGII	70
8.3. OCENA SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII (EWALUACJA)	71
8.4. EWENTUALNE KOREKTY PLANU I JEGO AKTUALIZACJA.....	72
8.5. INFORMOWANIE SPOŁECZEŃSTWA	73
9. SPIS TABEL	74
10. SPIS WYKRESÓW.....	74
11. SPIS RYSUNKÓW	75
ZAŁĄCZNIK 1. FORMULARZ ANKIETY.....	75

1. PROCES I METODY OPRACOWANIA STRATEGII

1.1. Proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo

Po kilku miesiącach prac dobiegł końca proces opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo na lata 2018-2025, który rozpoczął się w roku 2017 podjęciem decyzji o przystąpieniu do sporządzenia tego najważniejszego dokumentu, dotyczącego rozwoju samorządu.

Mimo tego, że polskie ustawodawstwo nie narzuca samorządom gminnym obowiązku posiadania strategii, to olbrzymia większość gmin przygotowuje i zatwierdza takie dokumenty, a następnie wdraża ich zapisy. Główne powody takiego postępowania wynikają z trzech podstawowych funkcji strategii. Są nimi:

- Funkcja pierwsza – uchwalona strategia to **bezpośrednia podstawa do działań** organów samorządu w tych dziedzinach i w tych zakresach, które wynikają z kompetencji samorządu.
- Funkcja druga – strategia umożliwia **pośrednie oddziaływanie** (informacyjne, inspiracyjne, mobilizujące, organizacyjne, edukacyjne, a także pomocowe) względem podmiotów autonomicznych tak, aby podmioty te poprzez swą działalność, realizowaną w imię własnych dążeń, służyły celom rozwoju gminy.
- Funkcja trzecia, mająca szczególne znaczenie w obecnej dobie, strategia to **narzędzie w staraniach o uzyskanie zewnętrznych środków pomocowych**, zwłaszcza ze źródeł Unii Europejskiej.

Władze Gminy zdecydowały, że dokument Strategii zostanie sporządzony własnymi siłami pracowników samorządowych i mieszkańców przy wsparciu zewnętrznych ekspertów z Fundacji „Partnerzy dla Samorządu” z Poznania, odpowiedzialnych za merytoryczną koordynację prac.

Proces sporządzania Strategii był więc wspólną pracą liczego grona przedstawicieli samorządu (pracowników Urzędu Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, radnych oraz lokalnych przedsiębiorców i przedstawicieli różnych grup społecznych). Prace zostały podzielone na kilka etapów, których przebieg opisano poniżej. Proces ten był zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego. Model zarządzania strategicznego w literaturze przedstawiany jest przeważnie w postaci cyklu:

analiza (diagnoza) → planowanie → wdrażanie → ocena,

która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty i aktualizacji planów.

Zgodnie z powyższym modelem, formułowanie Strategii zostało poprzedzone dokonaniem analizy obecnej sytuacji Gminy.

Bardzo cennym, wykorzystanym w pracach nad Strategią, źródłem informacji był **sondaż ankietowy**, przeprowadzony wśród mieszkańców Gminy poprzez zamieszczenie formularza na stronie internetowej Gminy. Łącznie wypełniono 245 ankiet. Ze względu na dobór próby badanie nie może być traktowane jako w pełni reprezentatywny głos lokalnej społeczności – jego cel był inny – możliwość wypowiedzenia się na temat warunków życia w Gminie i kierunków jej rozwoju przez grupę aktywnych mieszkańców. Sondaż był więc ważną, ale nie jedyną, formą partycypacji społecznej w procesie budowania Strategii.

W Rozdziale 3 zostały przedstawione wyniki badań, natomiast wzór ankiety został zamieszczony w Załączniku 1 (na końcu niniejszego opracowania).

Inną, bardzo ważną formą udziału lokalnej społeczności w planowaniu rozwoju Gminy, były **wywiady z przedstawicielami środowisk i grup społecznych oraz organizacji i instytucji z terenu Gminy**. Łącznie przeprowadzono indywidualne spotkania z kilkudziesięcioma osobami - kluczowymi pracownikami Urzędu Gminy, szefami jednostek gminnych i pozagminnych, radnymi, sołtysami, przedsiębiorcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych i sołtysami. Ich celem było poznanie opinii tych osób na temat warunków życia na terenie Gminy (stanowiły one podstawę do sporządzenia analizy SWOT) oraz propozycji ich poprawy.

Spotkanie, podsumowujące część diagnostyczną prac i wprowadzające do części planistycznej, odbyło się 9 listopada 2017 roku z udziałem grona przedstawicieli społeczności gminnej – kierownictwa i pracowników Urzędu Gminy, radnych oraz szefów jednostek i instytucji, działających na terenie Gminy.

W pierwszej części było ono poświęcone prezentacji podstawowych danych o Gminie oraz podsumowaniu diagnozy stanu Gminy (w formie analizy SWOT), zaprezentowanej w podziale na poszczególne aspekty życia Gminy. Analiza dotychczas zgromadzonych danych (informacje statystyczne, ankiety, wywiady) pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno atutów (silnych stron) Gminy, jak i braków i problemów, które zostały omówione i uzupełnione w trakcie plenarnej dyskusji. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem atuty są tymi elementami, na których należy bazować, planując dalszy rozwój Gminy. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców Gminy.

Jednym z punktów spotkania była dyskusja na temat wizji i misji rozwoju Gminy, czyli ich pożądanego obrazu docelowego oraz kierunków rozwoju i głównych działań w celu uzyskania tego stanu w przyszłości.

Następnie zaprezentowano propozycję kilkudziesięciu konkretnych działań (uporządkowanych tematycznie), których wdrożenie w okresie obowiązywania Strategii powinno w dużym stopniu przyczynić się do zaspokojenia zgłoszonych potrzeb mieszkańców i doprowadzić do zamierzonego stadium rozwoju Gminy. Zestawienie działań zostało przygotowane na podstawie wyników wywiadów, ankiet, konsultacji, analiz i obserwacji. W

trakcie plenarnej dyskusji jej uczestnicy odnieśli się do propozycji i zgłosili swoje uwagi i propozycje uzupełnień.

W kolejnym etapie prac uzasadniono wybór i opisano cele, programy i projekty strategiczne. Zaproponowano także sposób monitorowania wykonania Strategii, aby w każdej chwili istniała możliwość sprawdzenia, czy przyjęte zadania są realizowane w sposób określony w dokumencie strategii.

1.2. Struktura strategii

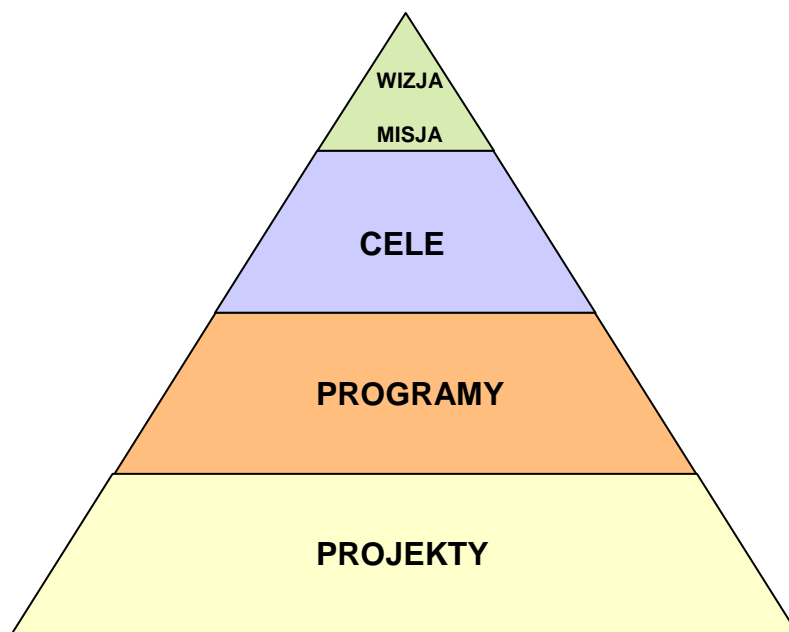
Opracowana Strategia jest dokumentem o wyrazistej, logicznej strukturze.

Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **wizja Gminy**, która określa pożądany przez mieszkańców jej wizerunek w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem” Gminy.

Kolejnym elementem jest **misja rozwoju Gminy**, która określa, jaki powinien być kierunek rozwoju Gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, czyli osiągnięcia stanu, określonego w wizji. Misja jest sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach; strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowią wizja i misja. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

1. Cele strategiczne
2. Programy strategiczne
3. Projekty realizacyjne
4. Zadania do wykonania.

Rysunek 1. Układ strategii¹

Następnym, po misji poziomem, planowania są **cele strategiczne**. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju Gminy tam określone, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału Strategii, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w ich wizji. Z kolei **programy strategiczne** są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia, czy działania samorządu. **Projekty realizacyjne** to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu Strategii. Projekty te zostały w niniejszym dokumencie szczegółowo rozpisane. Każdy projekt opatrzone opisem, w którym przedstawiono uzasadnienie jego wyboru oraz inne, ważne dla jego realizacji, informacje. Dodatkowo dla projektów opracowano zestaw niezbędnych danych, obejmujących przede wszystkim **zadania**, czyli czynności do wykonania w ramach każdego projektu. Zostały tutaj również określone inne informacje – opis beneficjentów i celu, dla jakiego projekt jest realizowany, informacje o jednostce odpowiedzialnej za jego wykonanie oraz jednostkach współpracujących, a także daty realizacji poszczególnych zadań.

W pracy nad wszystkimi powyższymi elementami Strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego, które składają się z czterech zasadniczych faz działania:

- 1) diagnozy
- 2) planowania

¹ Źródło wszystkich rysunków (z wyjątkiem rys. 2), tabel i wykresów w dokumencie Strategii to opracowania własne.

- 3) wdrożenia
- 4) oceny.

Kluczowym elementem w przygotowaniu Strategii rozwoju jest planowanie, ale o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia. Ponieważ większość problemów, związanych z realizacją Strategii, wynika najczęściej z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć jak najbardziej przejrzysty schemat programów i projektów realizacyjnych, ułatwiający zrozumienie ich zasadności. Duży nacisk położono na opisanie celów i poszczególnych projektów, które jako finalne „produkty” przeprowadzonych analiz i konsultacji, wynikają bezpośrednio z uwarunkowań rozwojowych oraz przyjętych strategicznych kierunków rozwoju Gminy.

Należy podkreślić, że Strategia jest tzw. planem maksymalnym, to znaczy obejmuje ona wszystkie zidentyfikowane i realne przedsięwzięcia, jakie mieszkańcy chcieliby, aby były zrealizowane do 2025 roku – aby tak się stało, muszą być w pełni spełnione wszystkie warunki, związane z pozyskaniem środków własnych, środków zewnętrznych oraz z wykorzystaniem zdolności technicznych i organizacyjnych.

2. SYTUACJA W GMINIE KLESZCZEWO W NA TLE POWIATU I KRAJU

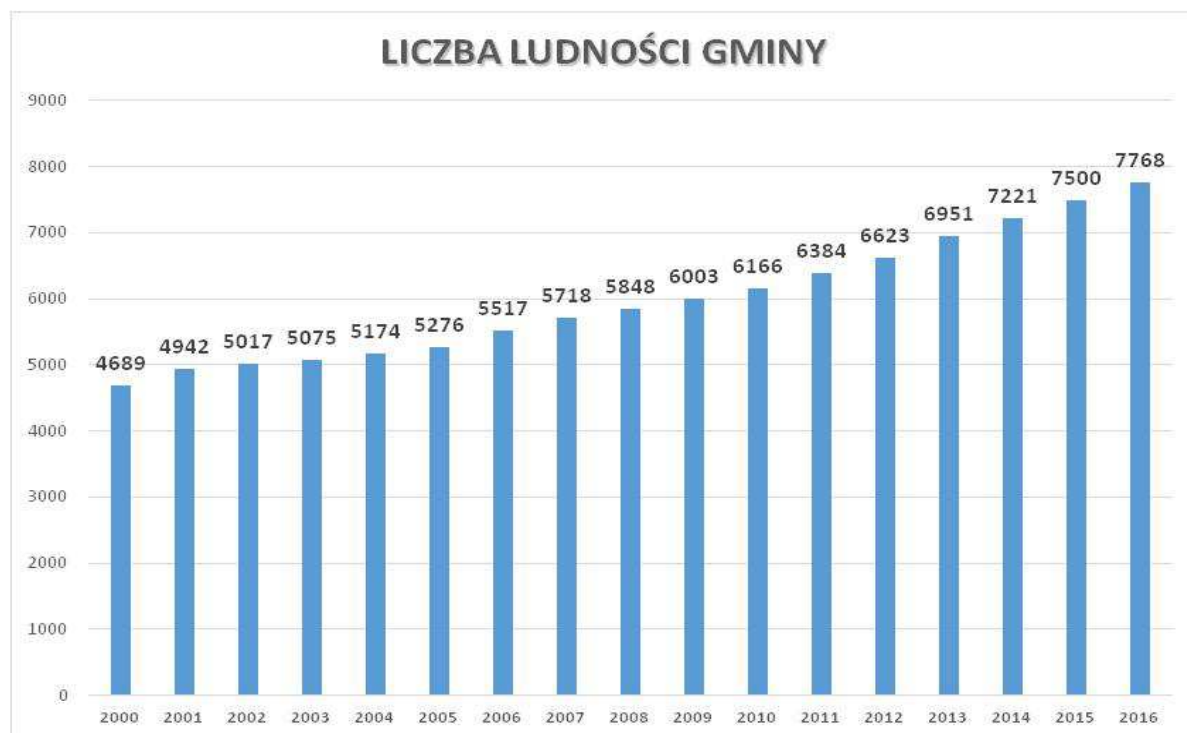
Analizując obecną sytuację mieszkańców Gminy Kleszczewo, dokonano porównania wybranych aspektów społeczno-ekonomicznych do szerszej perspektywy, a mianowicie bardzo prężnie rozwijających się gmin powiatu poznańskiego (wśród których Kleszczewo jest gminą ludnościowo najmniejszą) oraz ogólnie do kraju. Do pomiaru wybrano takie kwestie, jak:

1. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1.000 ludności
2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem, czyli mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, wieku produkcyjnym i wieku poprodukcyjnym
3. Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
4. Dochody własne gmin na 1 mieszkańca
5. Wydatki majątkowe inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca
6. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego
7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci
8. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności
9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1.000 ludności.

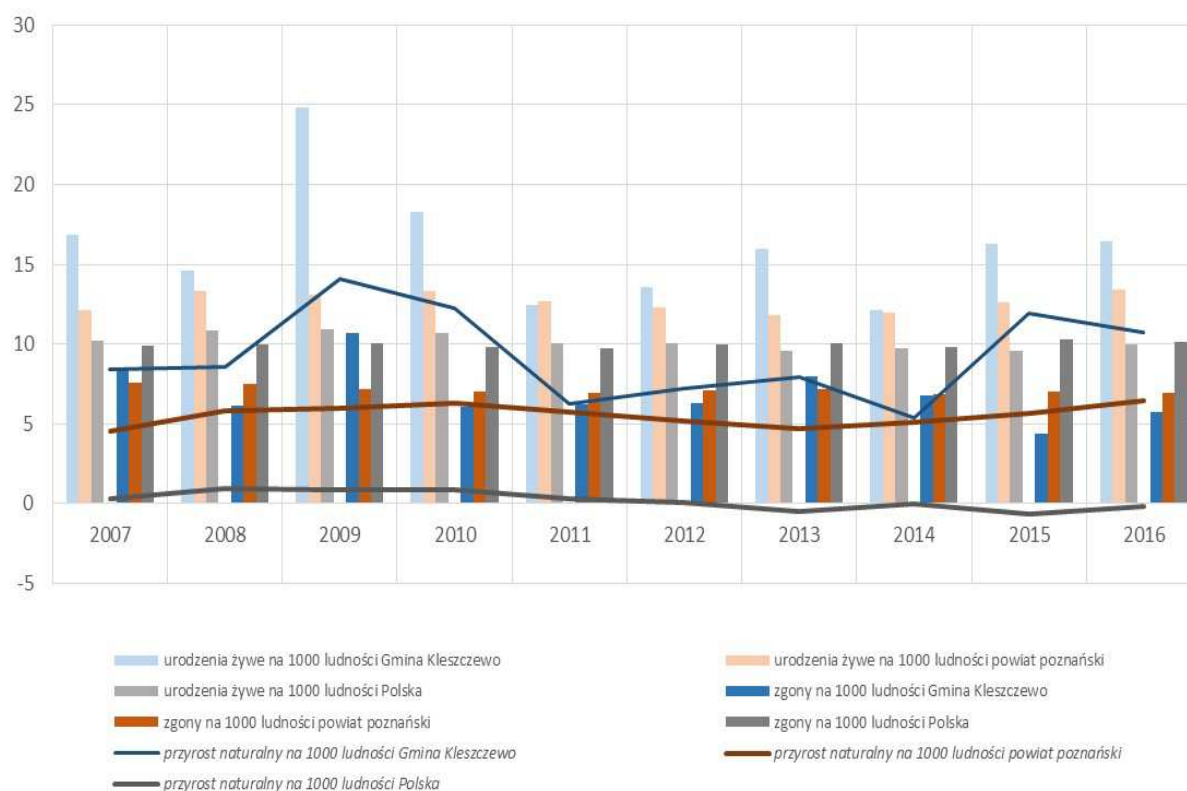
Rysunek 2. Położenie Gminy Kleszczewo na tle gmin powiatu poznańskiego

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Kleszczewo - przyrost od roku 2000

Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1.000 ludności w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim i Polsce w latach 2007–2016

Zaprezentowana na powyższym wykresie statystyka urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego wskazuje, iż sytuacja w Gminie Kleszczewo jest zdecydowanie korzystniejsza niż odnotowywana w powiecie, czy w skali całego kraju. Na terenie analizowanej jednostki rodzi się zdecydowanie więcej dzieci niż średnio w jednostkach wyższego szczebla (wyjątek stanowi rok 2011), za to liczba zgonów jest mniejsza (wyjątek stanowi rok 2009), co skutkuje znacznym przyrostem naturalnym, zdecydowanie wyższym, zarówno od średniej krajowej, jak i średniej powiatowej.

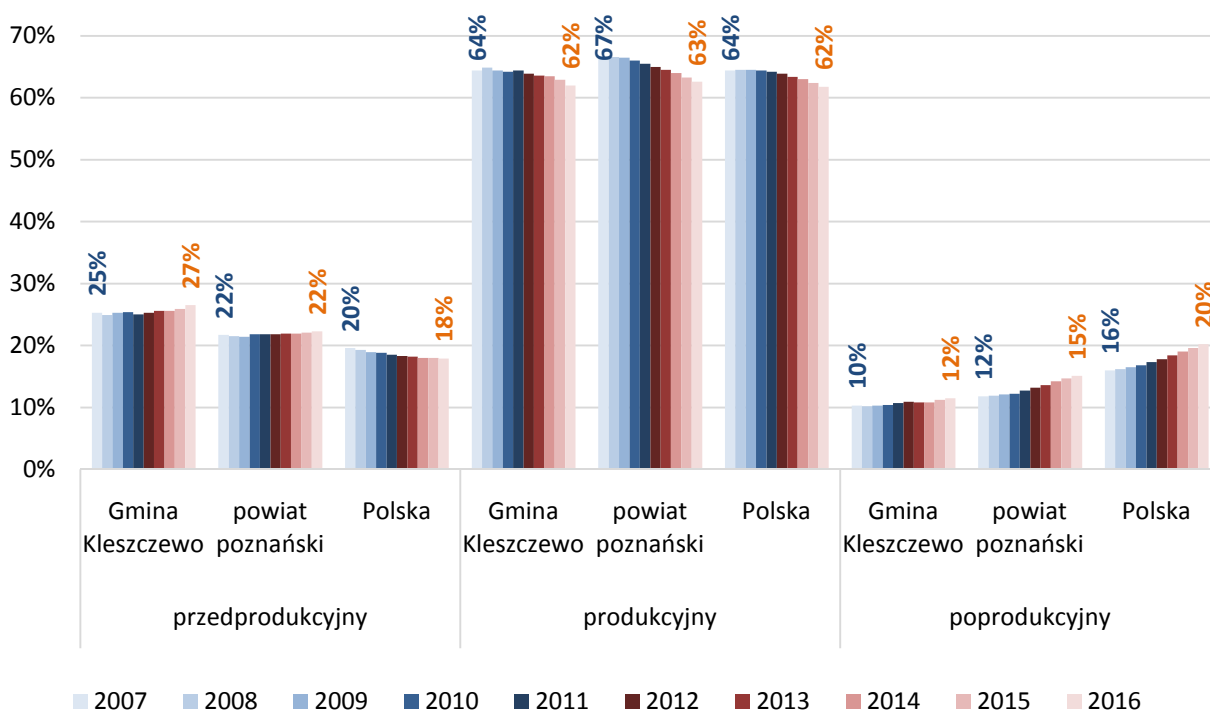
Najwyższy wskaźnik urodzeń żywych na 1.000 ludności w Gminie Kleszczewo odnotowano w 2009 roku i osiągnął on poziom aż 24,8, a najniższy w 2014, kiedy wyniósł 12,13. Podobnie w kontekście analizy liczby zgonów odnotowuje się tu większą zmienność niż ma to miejsce w pozostałych jednostkach. Najwyższą wartość wskaźnik przyjmuje ponownie w 2009 roku (10,95), a najniższą w 2015 (4,34). Liczba urodzeń dla pozostałych jednostek, na przestrzeni badanych lat, utrzymywała wyrównany poziom i oscylowała dla urodzeń wokół wartości 11,8–13,5 w powiecie oraz 9,6–10,9 w kraju, a dla zgonów odpowiednio 6,8–7,6 oraz 9,7–10,3.

Kształtowanie się przyrostu naturalnego, w badanym okresie ostatnich 10 lat, w Gminie wypada zdecydowanie korzystnie na tle powiatu, czy kraju. Wartość tego wskaźnika, mimo częstych zmian, plasuje się od lat powyżej 5, a najwyższy poziom osiągnął on w 2009 roku (14,1). Dla obszaru powiatu poznańskiego wartość ta jest wyrównana i znajduje się w granicach od 4,5 do 6,4. W Polsce obecnie odnotowuje się ujemny przyrost naturalny, który najniższą wartość przyjął w 2015 roku (–0,67).

Mieszkańców można scharakteryzować także w oparciu o strukturę wiekową według grup ekonomicznych. Rozkład poszczególnych grup na przestrzeni ostatnich lat w Gminie, powiecie oraz kraju przedstawia kolejny wykres. Grafika szereguje dane zgodnie z kategoriami, ukazując ich zmianę w kolejnych okresach.

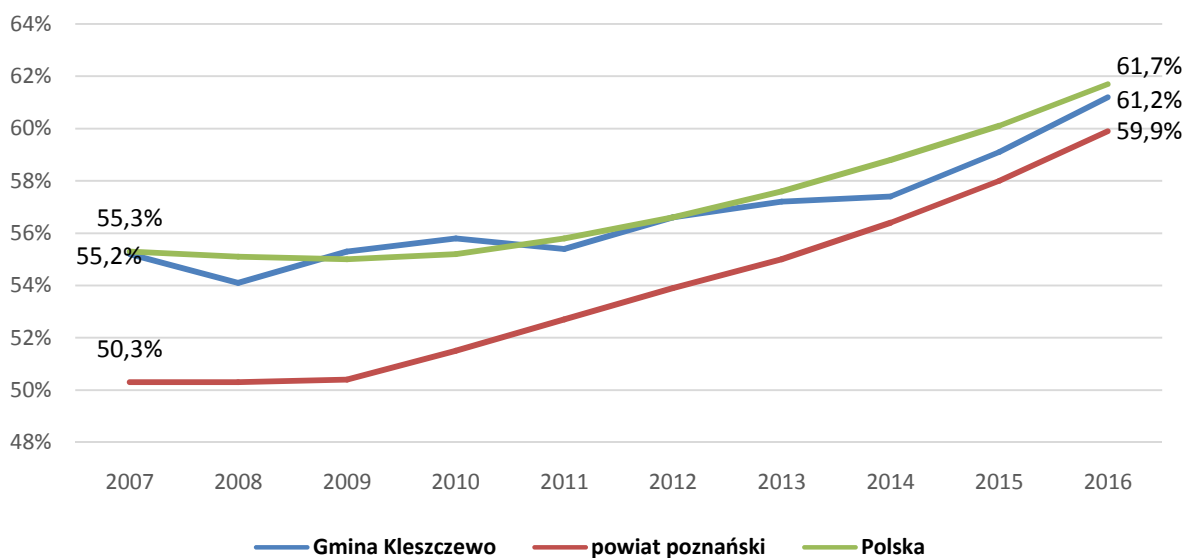
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, zarówno dla Gminy, jak i dla powiatu, jest większa niż grupa ludności w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat wartości te pozostawały na zbliżonym poziomie, wykazując niewielki wzrost. Liczba najmłodszych mieszkańców w skali kraju odnotowała spadek i obecnie znajduje się na poziomie poniżej liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W okresie ostatnich 10 lat stwierdza się przyrost w grupie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym we wszystkich analizowanych skalach odniesienia. W grupie ekonomicznej, znajdującej się w wieku produkcyjnym, odnotowuje się stopniowy spadek liczebności – największy jest on w skali powiatu (4%), jednak dotyczy wszystkich badanych poziomów.

Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w wieku przedprodukcyjnym w wieku produkcyjnym w wieku poprodukcyjnym w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim i Polsce w latach 2007–2016

Z powyżej analizowanymi danymi powiązany jest wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli ludności w wieku nieprodukcyjnym (zarówno przedprodukcyjnym, jak i poprodukcyjnym) przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz kraju w latach 2007–2016

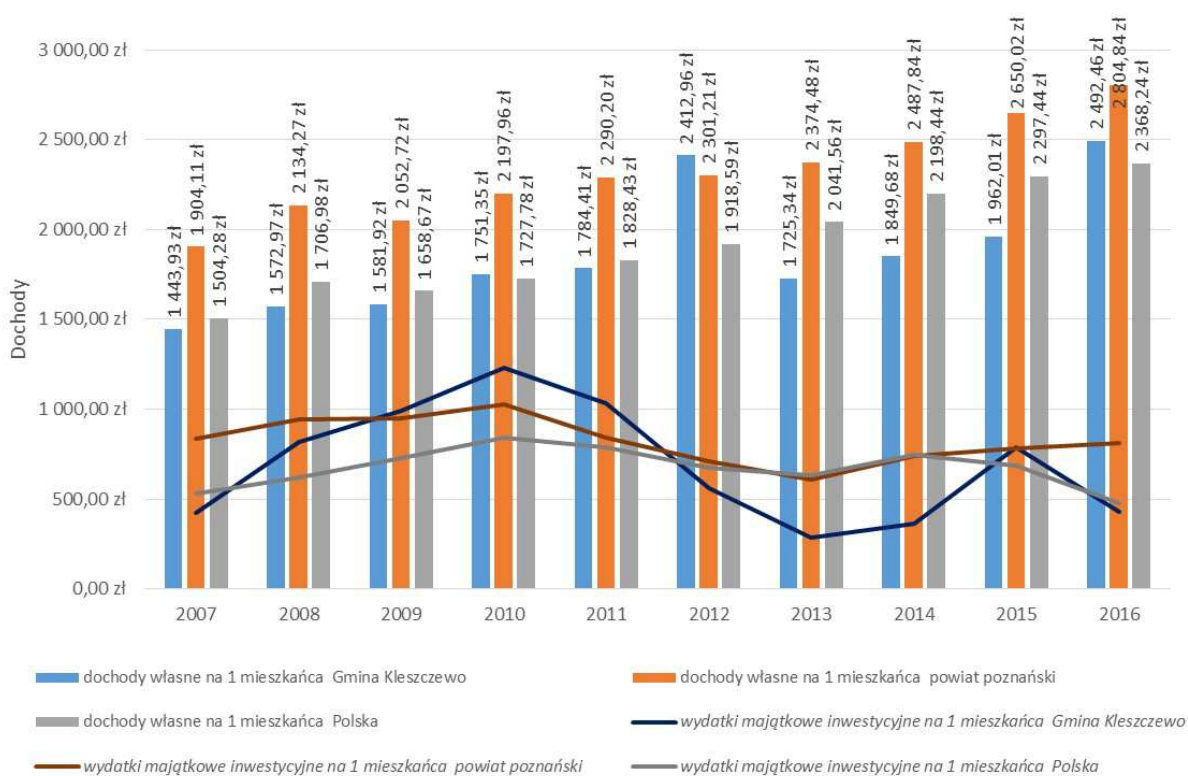

Starzenie się społeczeństwa, czyli wzrost obciążenia demograficznego, jest zjawiskiem charakterystycznym dla państw i regionów rozwijających się oraz rozwiniętych. Jednak zmniejszanie się liczebności ludności w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym przyroście mieszkańców z grupy poprodukcyjnej, ma istotny wpływ na zrównoważony rozwój i stabilność gospodarczą.

Poziom obciążenia demograficznego w Gminie Kleszczewo jest obecnie zbliżony do średniej dla kraju; analogie dostrzec można również w jego kształtowaniu się w analizowanym okresie. Na poziomie kraju większym obciążeniem jest znaczna liczba osób w wieku poprodukcyjnym, za to w Gminie Kleszczewo - duża przewaga osób w wieku przedprodukcyjnym. Od 2007 roku wskaźnik ten odnotował największy przyrost w perspektywie powiatu (blisko 10%), zbliżając się obecnie do poziomu Gminy i kraju.

Na poziom życia mieszkańców ma wpływ m.in. możliwość inwestowania przez samorząd w infrastrukturę. W analizie użyto danych, dotyczących dochodów własnych jednostek samorządu, przeliczonych na 1 mieszkańca oraz poniesionych wydatków majątkowych inwestycyjnych na 1 osobę. Poniższy wykres ujmuje schematycznie te dwa wskaźniki, dokonując ich porównania. Za pomocą wykresu słupkowego przedstawiono wielkość dochodów, a liniowego wydatków. Zarówno dochody, jak i wydatki nie przyjmują stałej tendencji zmian.

Wykres 5. Dochody własne na 1 mieszkańca oraz wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca w skali Gminy Kleszczewo, powiatu poznańskiego oraz Polski w latach 2007–2016

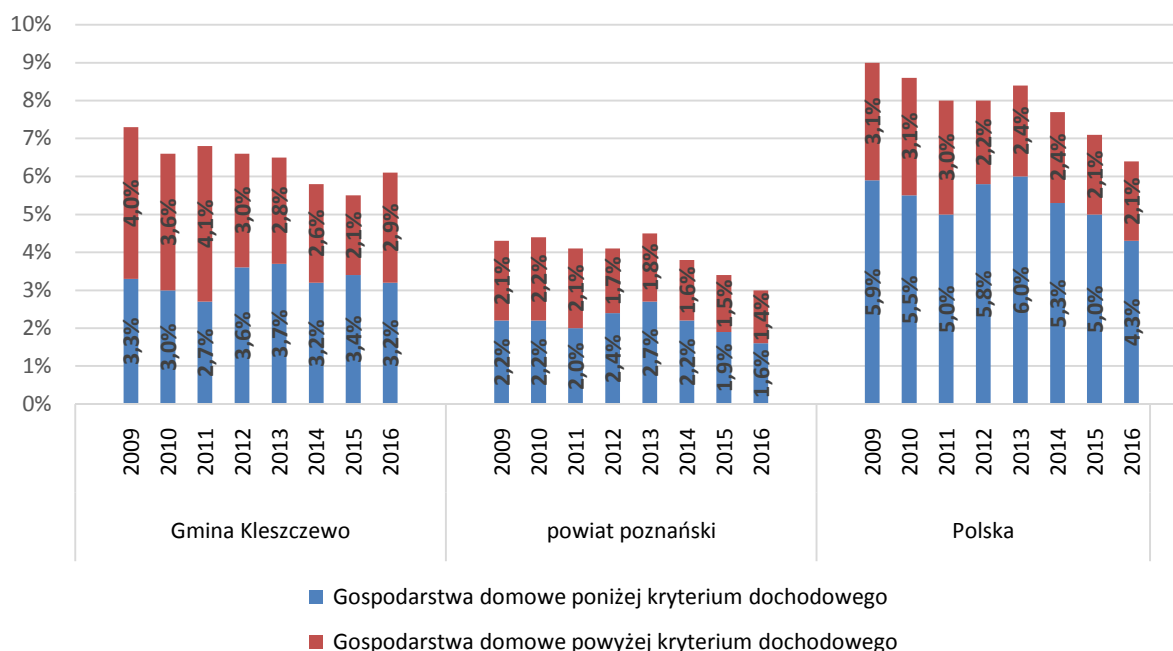
Największą stabilizację wykazuje przyrost dochodów w skali powiatu i kraju. Dla Gminy wartość dochodów własnych na 1 mieszkańca była zmienna w analizowanym czasie. Najwyższy poziom przyjęła w roku 2016 (2.492,46 zł), a wcześniej w 2012 (2.412,96 zł). Wśród analizowanych jednostek największe dochody własne na 1 mieszkańca posiada powiat poznański (z wyjątkiem 2012 roku).

W 2016 roku największe wydatki majątkowe inwestycyjne w przeliczeniu na jednego mieszkańca posiadał powiat poznański, a sytuacja w Gminie Kleszczewo oraz średnia dla kraju były na zbliżonym poziomie. W analizowanym okresie ostatnich 10 lat średnio największe wydatki ponosił powiat. Wydatki majątkowe inwestycyjne dla Gminy i powiatu wykazują znaczną zmienność. W skali kraju roczne różnice są bardziej wyrównane.

Kolejna opisywana kwestia to działania pomocowe dla mieszkańców, znajdujących się w trudnej sytuacji. Zagadnienie przeanalizowano za pomocą wskaźnika zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej. Jest to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej.

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej to udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem. Wskaźnik według kryterium dochodowego oznacza, że dochód na osobę w rodzinie/osobę samotnie gospodarującą nie był wyższy niż ustalone w ustawie kryterium do uzyskania świadczenia pieniężnego. To kryterium w latach 2008-2011 i do 30 września 2012 r. wynosiło dla osoby w rodzinie 351 zł, a dla osoby samotnie gospodarującej 477 zł. Od 1 października 2012 r. do 30 września 2015 r. kryterium wynosiło odpowiednio: 456 zł i 542 zł, a od 1 października 2015 r. odpowiednio: 514 zł i 634 zł. Wyższe kryterium dochodowe obowiązuje w przypadku świadczeń realizowanych nieodpłatnie w ramach Programu Rządowego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania" oraz w ustalonych przez Gminy zasadach odpłatności za usługi opiekuńcze. Zmiany wartości tego wskaźnika dla Gminy Kleszczewo, powiatu poznańskiego oraz Polski w latach 2009–2016 przedstawiono graficznie na poniższym wykresie (dane dla lat 2007 i 2008 są niedostępne).

Wykres 6. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz Polsce w latach 2009–2016

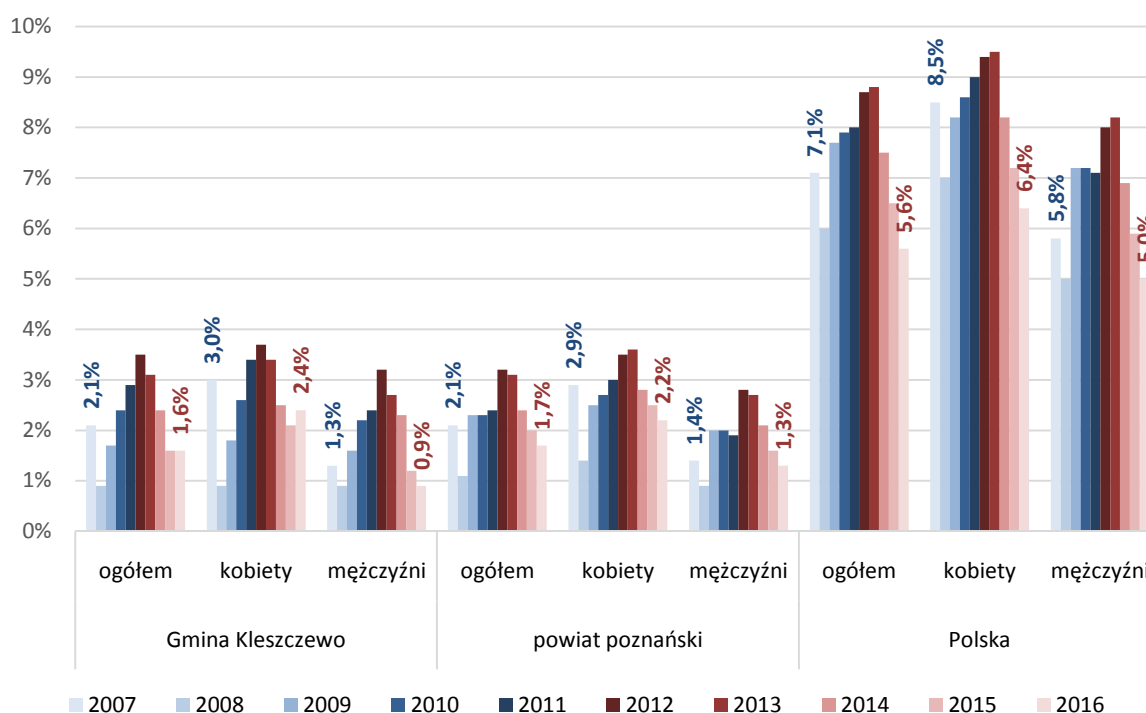
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Kleszczewo jest większy niż średnia dla powiatu i mniejszy niż w kraju. W początkowym etapie analizy występowała tu przewaga gospodarstw domowych powyżej kryterium dochodowego, korzystających z pomocy. Aktualnie, podobnie jak w jednostkach o większej skali, większy zasięg ma wsparcie gospodarstw domowych poniżej kryterium dochodowego. Na przestrzeni badanych lat dostrzegalna jest ogólna tendencja spadku znaczenia tej formy wsparcia.

W Gminie Kleszczewo w okresie od 2009 roku poziom korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej dla gospodarstw domowych powyżej kryterium dochodowego spadł o 0,1%, a dla gospodarstw powyżej tego kryterium o 1,9%. Wartości te dla powiatu poznańskiego wynoszą odpowiednio 0,6% oraz 0,7%, a dla Polski 1,6% i 1%.

Następną analizowaną kwestią, składającą się na ogólny obraz sytuacji społecznej, jest bezrobocie. W badaniu uwzględniono wskaźnik udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, z uwzględnieniem podziału na płeć. Schematycznie obraz sytuacji na przestrzeni ostatnich 10 lat przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wyraźnie widoczny jest niższy poziom bezrobocia Gminy Kleszczewo oraz w skali powiatu poznańskiego w porównaniu z jego wielkością dla kraju. Najwyższy poziom bezrobocia odnotowywano w latach 2012 i 2013. Korzystna sytuacja na rynku pracy miała miejsce w 2008 roku, był to najlepszy okres w skali Gminy i powiatu, natomiast w kraju obecnie odnotowywany poziom bezrobocia znajduje się już poniżej poziomu sprzed 8 lat. Stała pozostaje tendencja, we wszystkich analizowanych skalach, większego poziomu bezrobocia wśród kobiet niż w grupie mężczyzn.

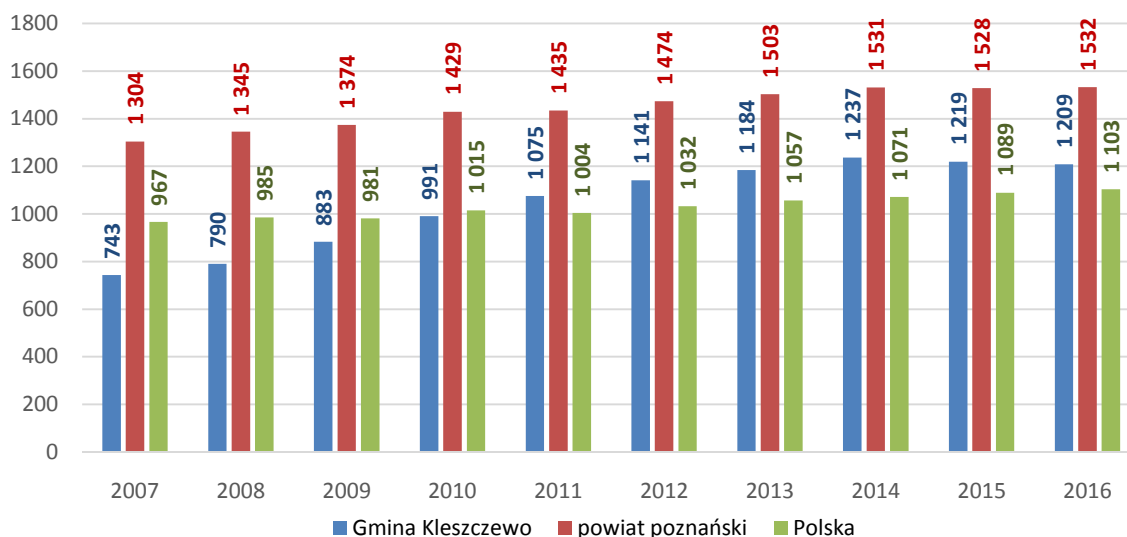
Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz Polsce w latach 2007–2016

Przedsiębiorczość obywateli zbadano za pomocą dwóch wskaźników: podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1.000 ludności.

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców najkorzystniej prezentuje się w skali powiatu poznańskiego, a w ostatnich latach wskaźnik ten dla Gminy znalazł się powyżej wartości odnotowywanej w skali kraju.

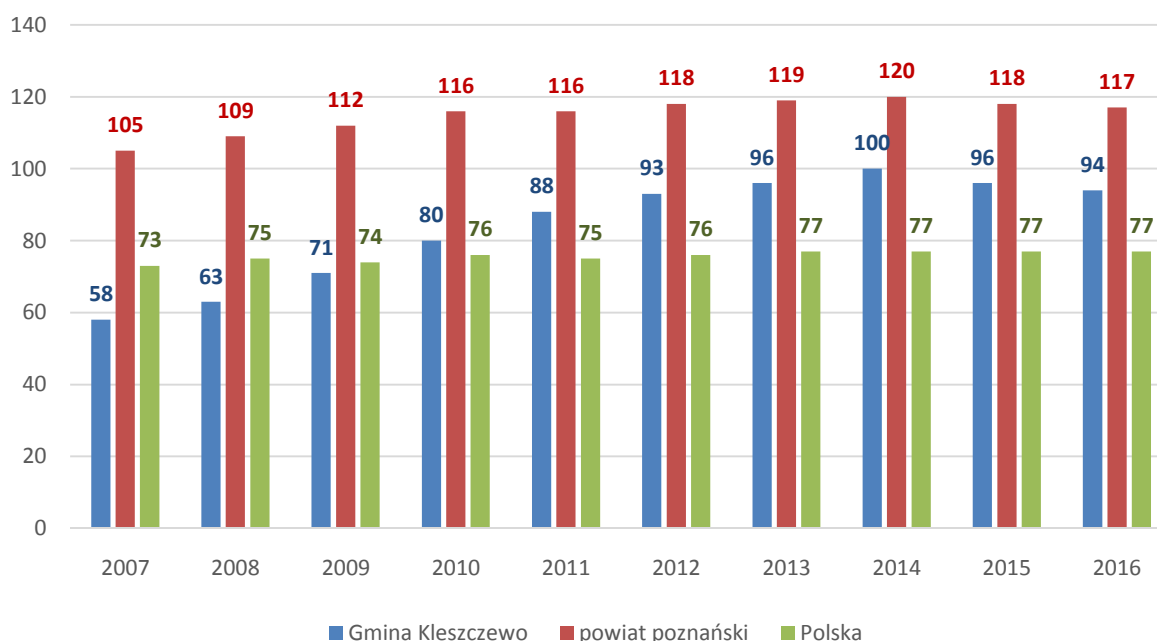
Wykres 8. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz Polsce w latach 2007–2016

Perspektywa badanych ostatnich 10 lat wskazuje na ogólną, stałą tendencję wzrostową wpisów do rejestru REGON. Przyrost ten w skali Gminy wyniósł 62,7%, powiatu 17,5%, a kraju 14%.

Większa stabilność dotyczy kolejnej analizowanej kwestii, tj. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców, zwłaszcza w skali powiatu i kraju.

Wykres 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim i Polsce w latach 2007–2016

Widoczna tu była sytuacja wzrostowa w latach 2012–2014, jednak obecnie zauważalny jest niewielki spadek. Na przestrzeni analizowanych 10 lat największy przyrost dotyczył obszaru

Gminy, gdzie odnotowano aż 62% wzrost. W skali powiatu poznańskiego było to 11,4%, a Polski 5,5%. Największą przedsiębiorczością charakteryzują się mieszkańcy powiatu. Sytuacja w Gminie ulegała w ostatnich latach poprawie i już w 2010 roku przekroczyła średni poziom dla kraju.

Badając sytuację Gminy Kleszczewo i odnosząc ją do skali powiatu poznańskiego oraz kraju należy podkreślić występujące tu bardzo pozytywne tendencje rozwojowe. Wysoki przyrost naturalny w połączeniu ze wzrostem dochodów jednostki oraz niskim bezrobociem, a także zwiększającą się przedsiębiorczością mieszkańców, stwarza dobrą perspektywę dla rozwoju Gminy.

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

3.1. Wyniki sondażowych badań ankietowych

3.1.1. Organizacja badań

Tworzony dokument Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo do roku 2025, jako najważniejszy dokument, dotyczący wieloletnich planów jednostki, uwzględnia w założeniach aktualną sytuację oraz oczekiwania mieszkańców. Jedną z form partycypacji społecznej było badanie ankietowe. Opinie zbierane były za pośrednictwem internetu na stronie *kleszczewo.webankieta.pl* (informacje o badaniu zawarto m.in. w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy oraz na gminnym profilu Facebook). Biorąc to pod uwagę można stwierdzić, iż ankietę była powszechnie dostępna. Badanie prowadzono od lipca do września 2017 roku. Wzięło w nim udział łącznie 245 osób.

Ze względu na dobór próby, nie jest to liczba pozwalająca na traktowanie badania jako w pełni reprezentatywnego głosu lokalnej społeczności – jej cel był inny – możliwość wypowiedzenia się na temat warunków życia w Gminie i kierunków jej rozwoju przez grupę aktywnych mieszkańców. Sondaż był więc ważną, ale nie jedyną, formą partycypacji społecznej w procesie budowania Strategii.

Formularz składał się z 6 pytań, pola na dodatkowe uwagi i opinie oraz metryczki. Na wstępie ankiety respondenci wyrażali swoje opinie na temat warunków życia w Gminie, po czym wskazywali na najważniejsze działania do przeprowadzenia. Pierwsze pytanie stanowiło rozbudowany moduł macierzowy, za pomocą którego mieszkańcy oceniali w 5-stopniowej skali (od „bardzo dobra” do „bardzo zła”) wybrane sfery, składające się na warunki życia w Gminie Kleszczewo. Pozostałych 5 pytań stwarzało możliwość swobodnej wypowiedzi. Dotyczyły one pozytywnych i negatywnych elementów zamieszkania w Gminie, a także najważniejszych proponowanych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.

a) Obszar badań

W badanej grupie mieszkańców zdecydowanie wyróżniły się trzy kategorie. Są to osoby zamieszkałe w miejscowości Kleszczewo, będącej siedzibą Gminy, której liczba ludności wynosi ok. 500 osób. Stanowią oni niespełna 11% badanych. Kolejne grupy to mieszkańcy miejscowości Tulce, stanowiący 35,5% respondentów, zamieszkaney przez ponad 3.000 osób oraz miejscowości Gowarzewo, stanowiący blisko 43% badanych, zamieszkaney przez ok. 1.800 osób. 10% respondentów to przedstawiciele pozostałych obszarów Gminy. Specyfika badanej grupy wynika z faktu, w tego typu badaniach udział biorą przede wszystkim osoby mniej zadowolone, zgłaszające problemy, a miejscowość Gowarzewo to obszar nowej

zabudowy, w tym budownictwa deweloperskiego, charakteryzującej się wciąż znacznymi brakami podstawowej infrastruktury.

b) Charakterystyka grupy badawczej

W badaniu wzięli udział przedstawiciele wszystkich grup wiekowych, jednak najliczniej reprezentowane były osoby młode oraz w średnim wieku. Największą grupę stanowią mieszkańcy w przedziale wieku 30–39 lat (49%) oraz 40–49 lat (24%) i 18–29 lat (23%). Wyniki ankiety reprezentują w 54% poglądy kobiet, a w 46% mężczyzn. W badaniu zdecydowanie chętniej brały udział osoby z wykształceniem wyższym (71% respondentów) oraz średnim (20%). W analizowanej grupie dominują mieszkańcy o statusie zawodowym pracowników etatowych (74%) i przedsiębiorców (13,4%). Rolnicy stanowili 1,2% respondentów, osoby niepracujące 1,6%, a emeryci i renciści 0,4%.

3.1.2. Ocena warunków życia w Gminie Kleszczewo

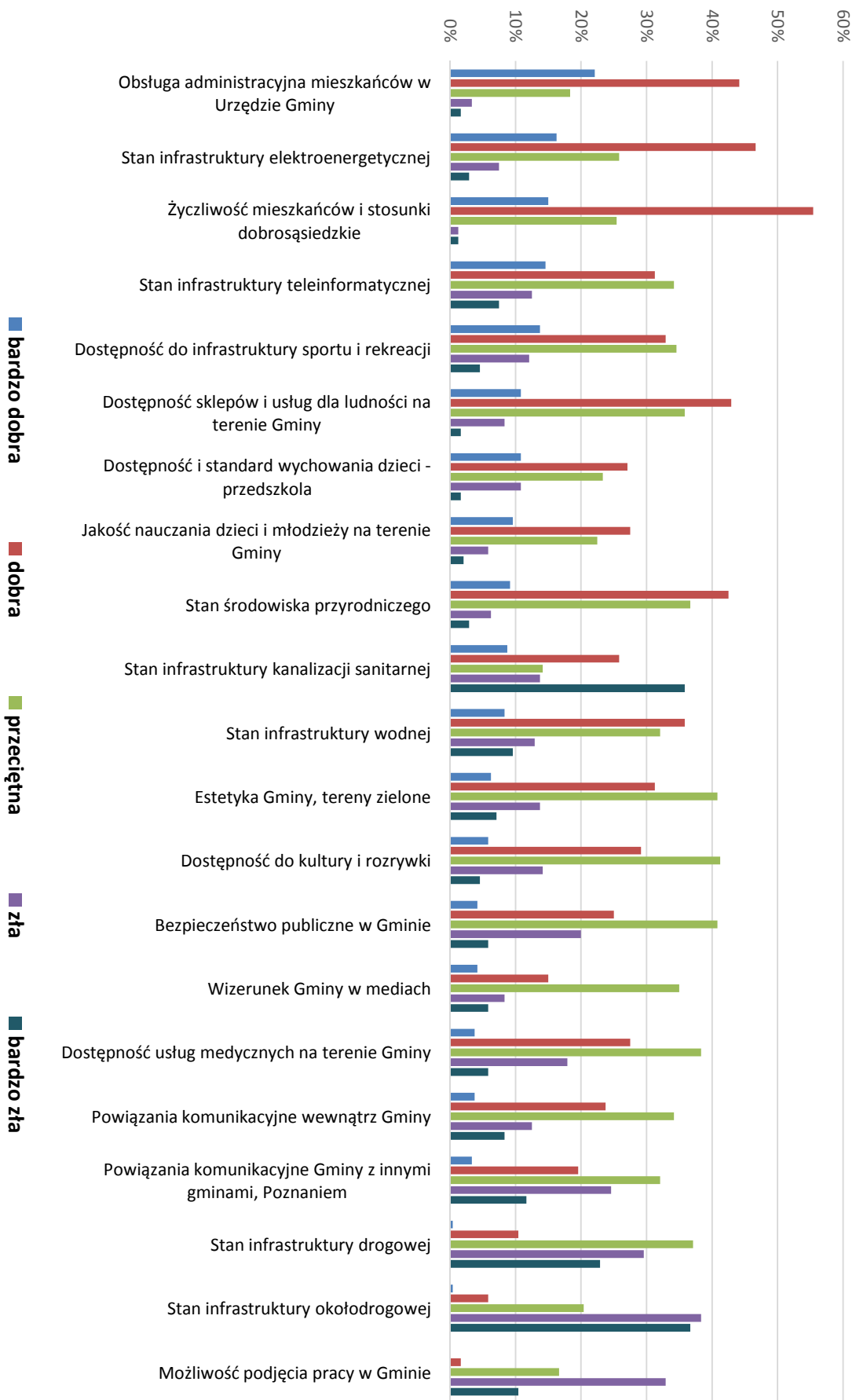
Warunki życia na terenie Gminy badano za pomocą 3 pytań. Pierwsze pytanie ujęte było w postaci macierzy, gdzie proszono ankietowanych o ocenę w 5-stopniowej skali, od „bardzo dobra” do „bardzo zła”, wybranych elementów, składających się na ich sytuację bytową. Ocenie poddanych zostało 21 aspektów, takich jak: infrastruktura, środowisko, edukacja, zdrowie, oferta spędzania wolnego czasu (kultura, sport, rekreacja), sektor usług, bezpieczeństwo, możliwość zatrudnienia, estetyka Gminy, czy relacje sąsiedzkie. Wyniki dla całego obszaru prezentuje wykres na kolejnej stronie. W grafice nie uwzględniono odpowiedzi „nie mam zdania” ze względu na niewielki wkład merytoryczny w badaną kwestię. Podkreślić należy jednak, iż ankietowani mieli taką możliwość odstąpienia od odpowiedzi, zwłaszcza gdy badany aspekt ich nie dotyczył.

Najlepszą ocenę, spośród wszystkich wymienionych w badaniu aspektów składających się na warunki życia, otrzymała *Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy*. 21,6% badanych mieszkańców wskazało tu na ocenę „bardzo dobra”, a 43,2% na „dobra”. Sporo pozytywnych wskazań otrzymały również kategorie: *Stan infrastruktury elektroenergetycznej (dostawy prądu)* (16% ocen „bardzo dobra” i 46% „dobra”), *Życzliwość mieszkańców i stosunki dobrosąsiedzkie* (15% ocen „bardzo dobra” i 54% „dobra”), *Stan infrastruktury teleinformatycznej (Internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)* (14% ocen „bardzo dobra” i 31% „dobra”) oraz *Dostępność do infrastruktury sportu i rekreacji* (13% ocen „bardzo dobra” i 32% „dobra”). Badani docenili także (wskazania odpowiedzi „dobra” powyżej 30%) *Dostępność sklepów i usług dla ludności na terenie Gminy*, *Stan środowiska przyrodniczego*, *Stan infrastruktury wodnej (dostępność wodociągów, jakość wody)* oraz *Estetykę Gminy, tereny zielone*.

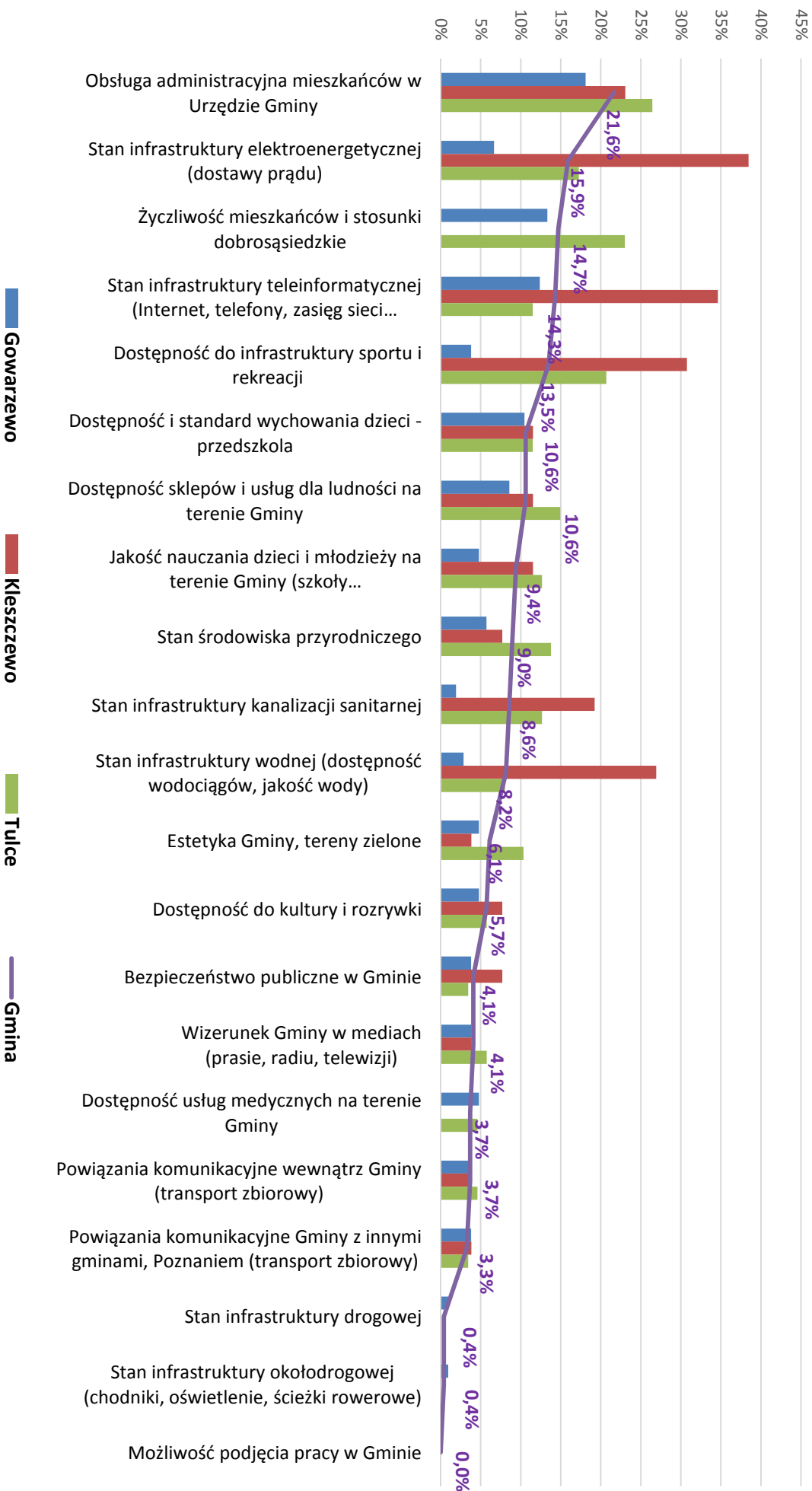
Najgorzej natomiast został oceniony *Stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe)* (36% ocen „bardzo zła” i 38% „zła”) oraz *Stan infrastruktury kanalizacji sanitarnej* (35% ocen „bardzo zła” i 13% „zła”), a także *Możliwość podjęcia pracy*

w Gminie (22% ocen „bardzo zła” i 40% „zła”). Negatywne ocenione zostały również takie aspekty, jak: *Oferta usług medycznych na terenie Gminy* (12% ocen „bardzo zła” i 33% „zła”), *Powiązania komunikacyjne wewnątrz Gminy* (15% ocen „bardzo zła” i 26% „zła”) oraz *Powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami* (11% ocen „bardzo zła” i 21% „zła”).

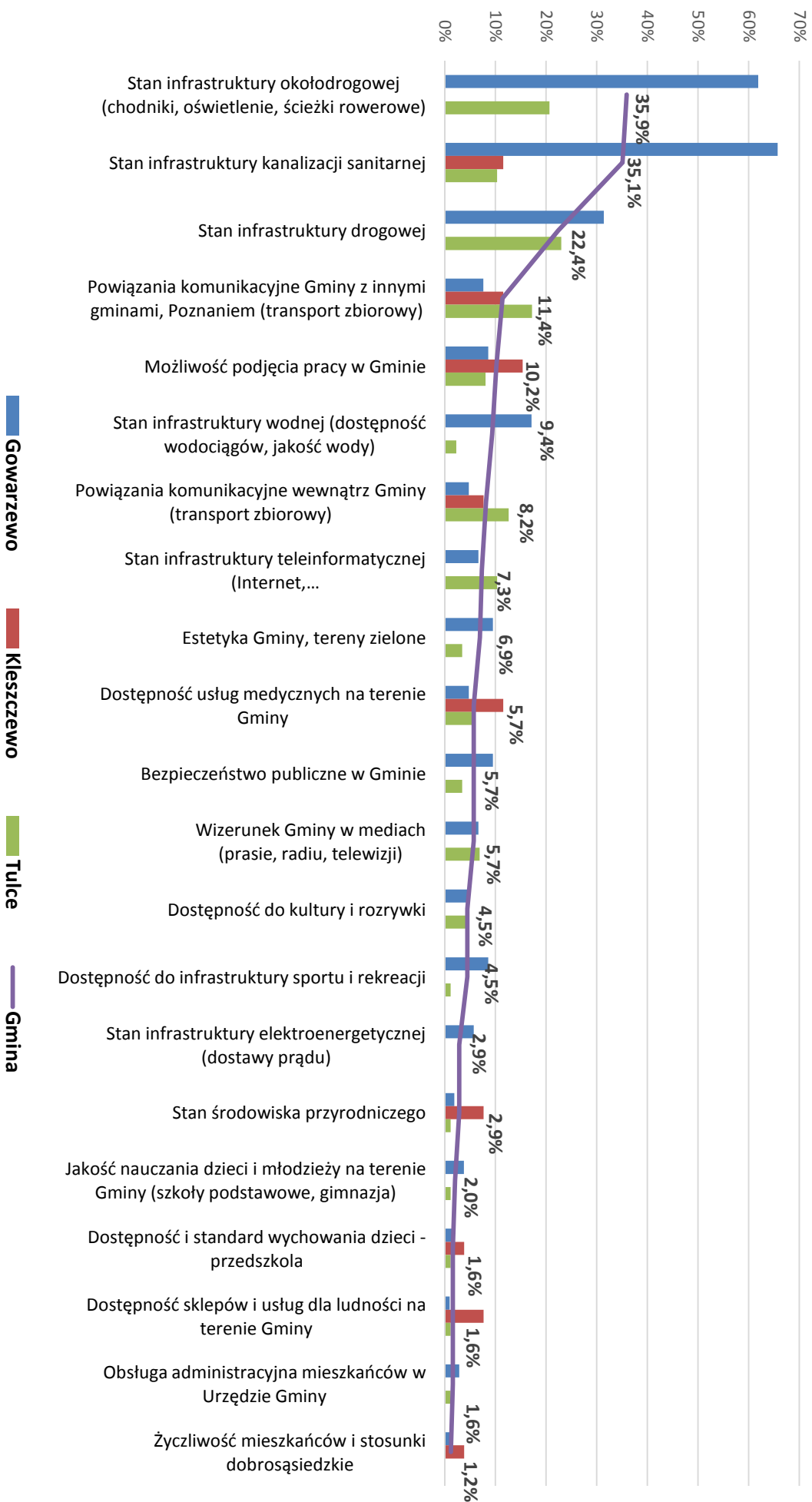
Wykres 10. Ocena wybranych aspektów warunków życia w Gminie Kleszczewo przez mieszkańców Gminy

Wykres 11. Wskazania ocen „bardzo dobre” w grupie respondentów z miejscowości Gowarczewo, Kleszczewo i Tulce oraz średnie wyniki dla całej Gminy

Wykres 12. Wskazania ocen „bardzo zła” w grupie respondentów z miejscowości Gowarzewo, Kleszczewo i Tulce oraz średnie wyniki dla całej Gminy

Kolejne dwa wykresy, przedstawione powyżej, ukazują specyfikę wskazań mieszkańców kolejnych obszarów Gminy, miejscowości: Gowarzewo, Kleszczewo oraz Tulce. Do porównania wybrano najczęstsze wskazania odpowiedzi „bardzo dobra” oraz „bardzo zła”.

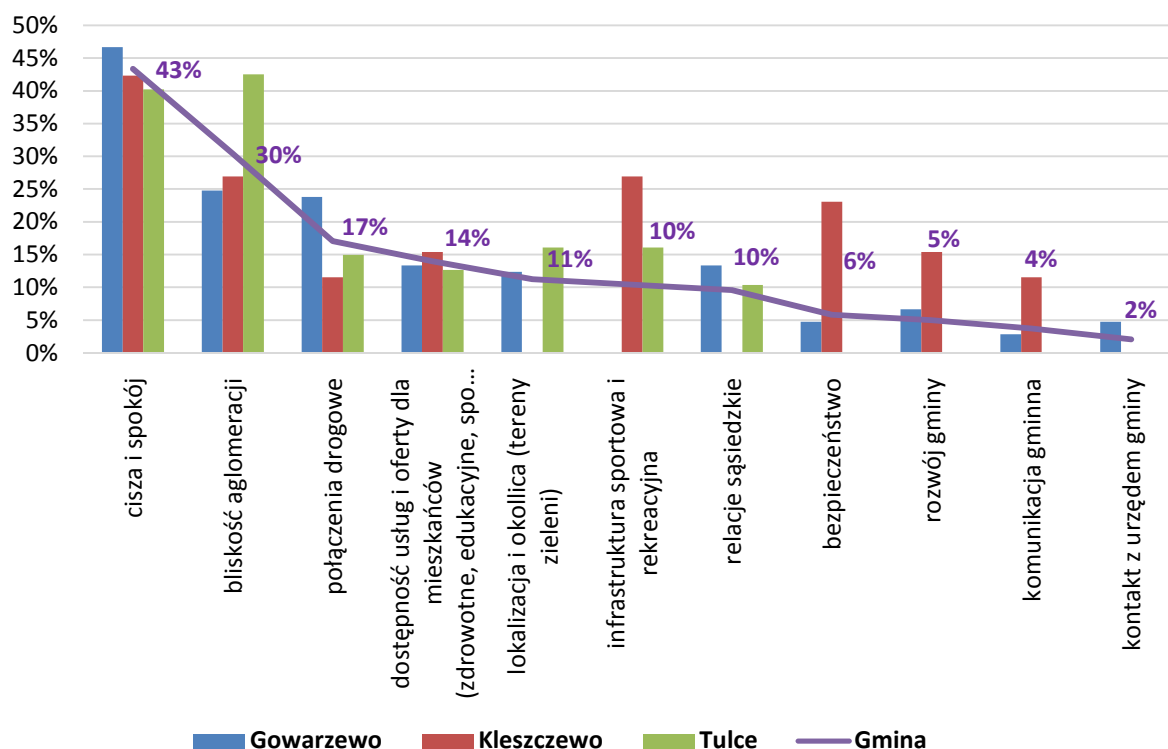
łącznie respondenci ankiety najlepiej ocenili (najczęstsze wskazania oceny „bardzo dobra”) **sferę Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy** (22%), co pokrywa się z największą liczbą wskazań przez respondentów z Gowarzewa (18%) oraz Tulec (26%). Natomiast mieszkańcy Kleszczewa najwyżej cenią *Stan infrastruktury elektroenergetycznej* (38%). Ponadto respondenci z Kleszczewa o wiele częściej niż pozostali badani przyznawali bardzo wysokie oceny dla wyposażenia w infrastrukturę m.in. teleinformatyczną (35%), sportu i rekreacji (31%) oraz wodną (27%) i kanalizacji sanitarnej (19%). Wśród odpowiedzi mieszkańców Tulec wyróżnia się tymczasem o wiele większe zadowolenie z relacji sąsiedzkich (23%).

Najgorzej oceniane aspekty zamieszkania (najczęstsze wskazania oceny „bardzo zła”) **dla całej Gminy dotyczą stanu infrastruktury okołodrogowej tj. chodników, oświetlenia oraz ścieżek rowerowych** (38%). Podobnie odpowiadali mieszkańcy Gowarzewa (62%), jednak tu jeszcze większy nacisk położono na braki w infrastrukturze kanalizacji sanitarnej (66%). Badani z Tulec najczęściej wskazywali tu *Stan infrastruktury drogowej* (23%), natomiast respondenci z Kleszczewa najgorzej ocenili *Możliwość podjęcia pracy w Gminie* (15%). Na zestawieniu odpowiedzi poszczególnych grup respondentów, którego dokonano na wykresie, widoczne są zdecydowanie gorsze oceny mieszkańców Gowarzewa niż pozostałych obszarów, dotyczące zaopatrzenia w infrastrukturę, w szczególności drogową, okołodrogową i sanitarną. Z porównania wynika również, iż dla mieszkańców Tulec, w większym stopniu niż dla pozostałych ankietowanych, problemem jest kwestia powiązań Gminy z innymi gminami komunikacją publiczną.

Kolejne dwa pytania służyły wskazaniu przez badanych najważniejszych ich zdaniem, pozytywnych oraz negatywnych elementów życia w Gminie Kleszczewo. Były to pytania otwarte, umożliwiające dowolne wskazanie dwóch aspektów. W pierwszej kolejności zapytano tu o walory Gminy. Zdaniem respondentów, zdecydowanie największą zaletą zamieszkania w Gminie jest spokój i cisza tu panujące, na co wskazało ponad 43% badanych. Aspekt ten w największym stopniu doceniają respondenci z Gowarzewa (47%), którzy w większości stanowią napływową grupę mieszkańców. Można zakładać, iż ten czynnik był jednym z podstawowych motywatorów dla osiedlenia się w Gminie Kleszczewo. Dla pozostałych miejscowości liczba wskazań tej odpowiedzi znajduje się powyżej 40%. Kolejne, określone w badaniu plusy, to bliskość dużego miasta/aglomeracji (30%), gdzie najczęściej wskazywano na Poznań, ale pojawiały się także odpowiedzi dotyczące Swarzędza. Aspekt ten podkreślają przede wszystkim mieszkańcy Tulec (43%). Zgodnie z liczbą wskazań, na trzecim miejscu znalazła się odpowiedź określająca połączenia drogowe Gminy (17%) z innymi gminami oraz większymi węzłami komunikacyjnymi w okolicy. Element ten stanowi znaczną

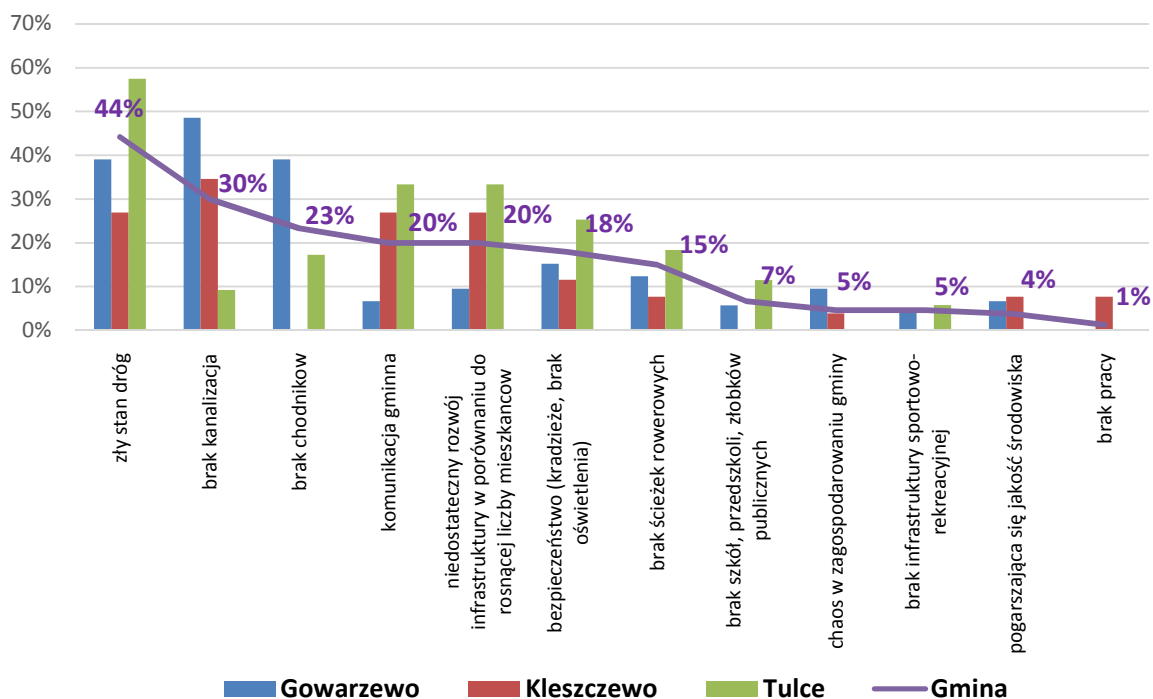
zaletę dla mieszkańców Gowarzewa (24%), natomiast mieszkańcy Kleszczewa bardziej cenią dostępność infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (27%) oraz bezpieczeństwo (23%). Najczęstsze wskazania pozytywnych aspektów zamieszkania w Gminie Kleszczewo, zarówno dla całej badanej grupy, jak i dla mieszkańców trzech analizowanych miejscowości, przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 13. Wskazane przez badanych najważniejsze pozytywne elementy życia w Gminie Kleszczewo

W analogiczny sposób przedstawiono graficznie również odpowiedzi na następane pytanie - o najważniejsze problemy, związane z zamieszkaniem w Gminie. Jako największą niedogodność badani mieszkańcy wskazali zły stan dróg (44%), jednak wskazanie to różni się zdecydowanie w poszczególnych miejscowościach. Rozbieżności te nie wynikają jednak ze zróżnicowania nawierzchni w poszczególnych częściach jednostki, ale z proporcjonalnie częstszego wskazywania na inne problemy. Najczęściej na zły stan dróg wskazywali mieszkańcy Tulce (57%), zdecydowanie częściej niż mieszkańcy Gowarzewa (39%) oraz Kleszczewa (27%). Przy czym w tych dwóch miejscowościach szczególnie podkreślano problem braku kanalizacji, który nie był w takim stopniu akcentowany w Tulcach.

Wykres 14. Wskazane przez badanych najważniejsze problemy (negatywne aspekty) życia w Gminie Kleszczewo

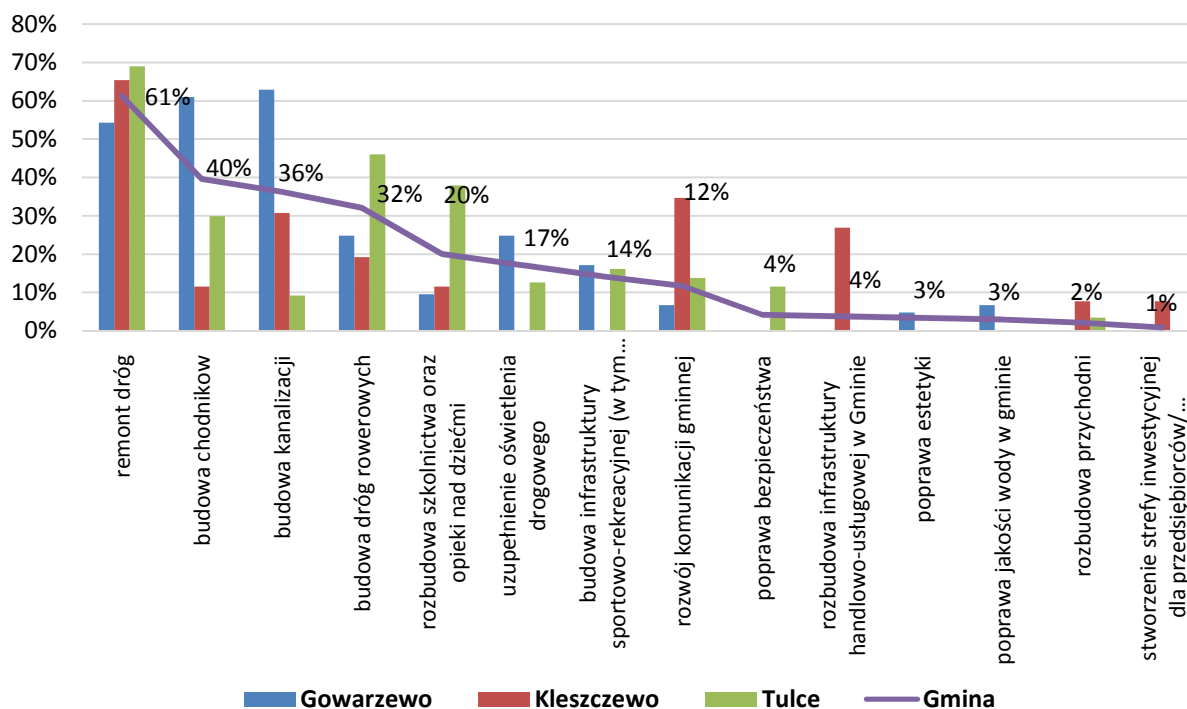
3.2. Proponowane działania, mające poprawić warunki zamieszkania na terenie Gminy Kleszczewo

W następnej części kwestionariusza poproszono badanych o wskazanie przedsięwzięć, które zdaniem ankietowanych w największym stopniu wpłyną na poprawę życia w Gminie. W pierwszej kolejności zapytano o działania inwestycyjne. Każdy z badanych mógł tu wskazać 3 dowolne odpowiedzi, bowiem pytanie miało charakter otwarty. Wskazania respondentów pogrupowano według najczęściej pojawiających się zagadnień i przedstawiono graficznie na kolejnym wykresie. Tu również, poza wskazaniem sumarycznych odpowiedzi wszystkich ankietowanych, uwzględniono specyfikę przedstawicieli poszczególnych miejscowości.

Jak można zauważyć, wymienione działania inwestycyjne stanowią odpowiedź na zdiagnozowane w poprzednim pytaniu problemy i niedogodności. **Najczęściej badani wskazywali na konieczność przeprowadzenia remontu dróg, utwardzenia nawierzchni oraz uzupełnienia niektórych odcinków (61%).** Określając kolejne działania inwestycyjne dostrzegalna jest już znaczna rozbieżność odpowiedzi mieszkańców poszczególnych miejscowości. Dla respondentów z Gowarzewa najważniejszym działaniem inwestycyjnym jest budowa kanalizacji sanitarnej (63%) oraz chodników (61%). Ankietowani z Kleszczewa większy nacisk kładli na rozwój komunikacji gminnej, zwiększenie oferty przejazdów oraz integrację połączeń komunikacyjnych z sąsiednimi gminami (35%). Również tu pojawiały się odpowiedzi, związane z budową kanalizacji, jednak już w znacznie mniejszej częstotliwości

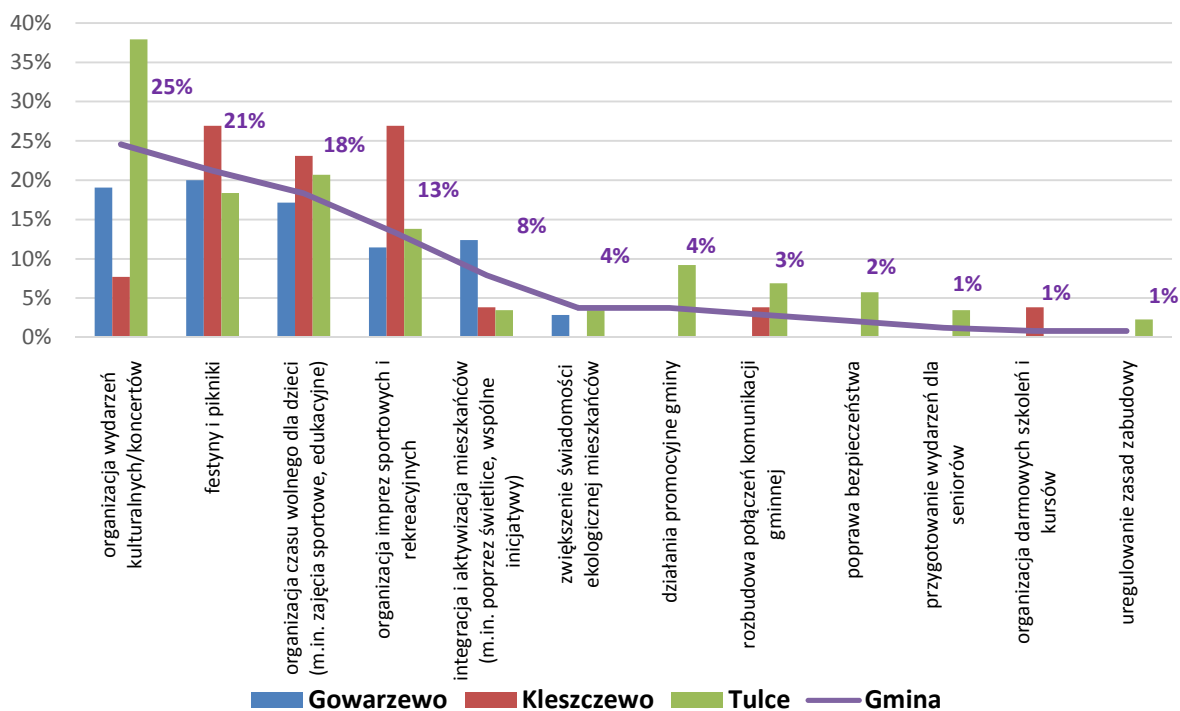
(31%), wskazano także na potrzebę rozbudowy oferty handlowo-usługowej Gminy (27%). Badani z Tulec, poza potrzebami przeprowadzenia remontów dróg (69%), wskazywali często na konieczność uzupełnienia infrastruktury okołodrogowej o ścieżki rowerowe (46%) oraz chodniki (30%). W kwestionariuszu respondenci ci wielokrotnie wspominali o potrzebie rozbudowy szkoły oraz zapewnienia opieki najmłodszym dzieciom w żłobkach i przedszkolach (38%).

Wykres 15. Wskazane przez respondentów najważniejsze działania inwestycyjne na terenie całej Gminy

Następna, diagnozowana w ankiecie kwestia, dotyczyła najważniejszych działań nieinwestycyjnych. Odpowiedzi mieszkańców, tak jak w poprzednich pytaniach, zostały przedstawione graficznie na wykresie. Najczęściej pojawia się tu wskazanie na **potrzebę organizacji większej liczby wydarzeń kulturalnych oraz koncertów** (25%). Dla tej odpowiedzi podkreślić należy znacznie wyższy, niż dla pozostałych miejscowości, poziom wskazań mieszkańców Tulec (38%). Osoby zamieszkałe w Gminie Kleszczewo cenią sobie wspólne spędzanie czasu na świeżym powietrzu w gronie rodziny i znajomych podczas festynów i pikników (21%); tu odpowiedzi rozkładają się zdecydowanie bardziej proporcjonalnie (Gwarzewo – 20%, Kleszczewo – 27% oraz Tulce – 18%). Badani doceniają organizowane w Gminie imprezy plenerowe i opowiadają się za ich dalszą realizacją, częściej i przy większej liczbie okazji. Respondenci pozostają również zgodni co do potrzeby organizacji czasu wolnego dla dzieci (18%) w postaci zarówno zajęć edukacyjnych, jak i sportowych.

Wykres 16. Wskazane przez respondentów najważniejsze działania nieinwestycyjne na terenie całej Gminy

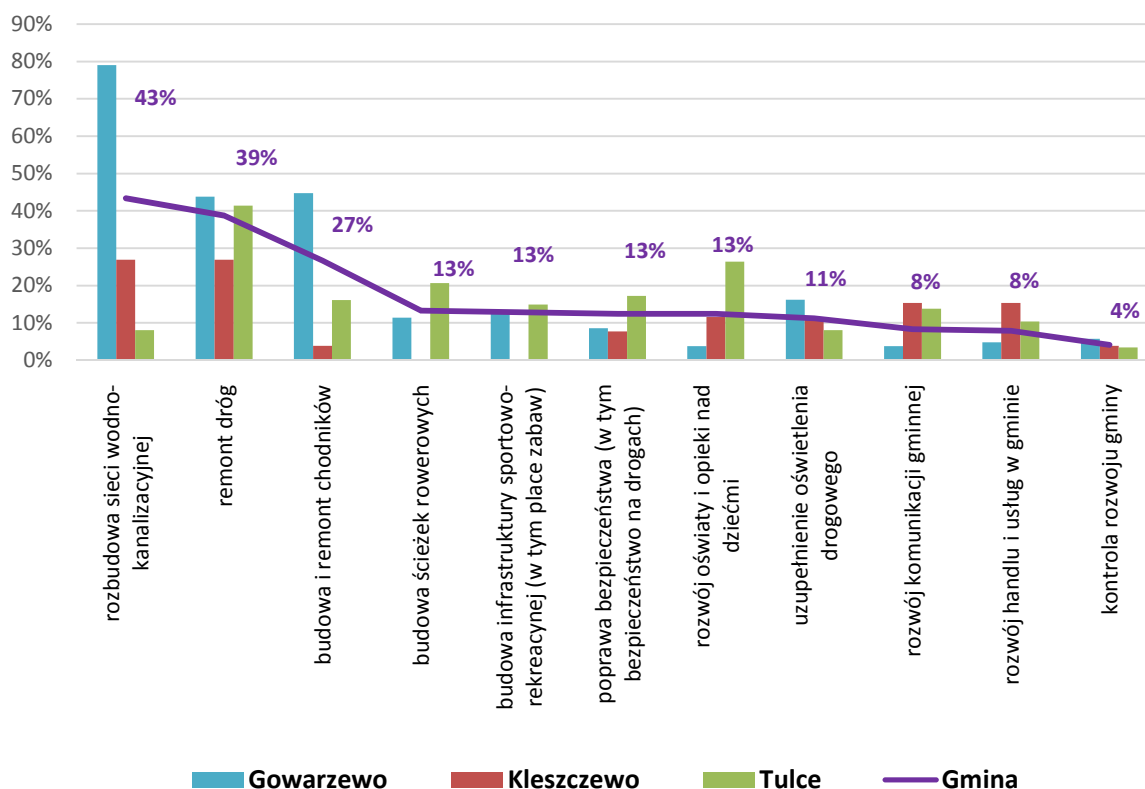

Wśród odpowiedzi mieszkańców Gowarzewa wyróżniają się wskazania, dotyczące potrzeby integracji i aktywizacji mieszkańców (12%), co wynika zapewne z młodego charakteru zabudowy i nieutrwalonych jeszcze relacji sąsiedzkich. Respondenci z Kleszczewa wskazują przede wszystkim na konieczność organizacji większej liczby imprez sportowych i rekreacyjnych (27%). Natomiast badani z Tulce, poza wskazaniem na potrzebę organizacji wydarzeń kulturalnych, podkreślili konieczność prowadzenia działań promujących Gminę (9%), rozbudowy połączeń komunikacji gminnej (7%) oraz poprawy bezpieczeństwa (6%).

Ostatnie pytanie ankiety dotyczyło najważniejszych inwestycji do przeprowadzenia w miejscu zamieszkania badanego. Odpowiedzi na to pytanie, przedstawione na ostatnim wykresie, wskazują na znaczne rozbieżności priorytetów mieszkańców z poszczególnych miejscowości. **Dla respondentów z Gowarzewa najważniejsze przedsięwzięcia to przede wszystkim rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej (79%).** Budowa i remont chodników (45%) oraz remont dróg (44%) to kwestie drugorzędne dla tej grupy badanych. Wskazywali oni również na potrzebę uzupełnienia oświetlenia drogowego (16%). **Na konieczność rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej oraz remontu dróg wskazywali również mieszkańcy Kleszczewa, jednak już nie z taką częstotliwością (po 27%).** Badani zwracali tu uwagę na potrzebę rozwoju komunikacji gminnej (15%) oraz zwiększenie oferty handlowej i usługowej (15%). **Respondenci z Tulce, podobnie jak pozostali ankietowani, wskazywali na potrzebę remontu dróg (41%),** jednak już nie dostrzegali problemu sieci kanalizacyjnej (jedynie 8% wskazań). Ankietowani ci podkreślali za to, bardziej niż inne grupy, konieczność rozbudowy bazy szkolnej oraz placówek przedszkolnych i żłobków (26%). Zwracali także uwagę na

zasadność budowy ścieżek rowerowych (20%) oraz podjęcie działań poprawiających bezpieczeństwo (17%) m.in. poprzez częstsze patrole policji oraz lepsze monitorowanie przestrzegania przepisów drogowych.

Wykres 17. Wskazane przez respondentów najważniejsze sprawy do załatwienia na terenie miejscowości zamieszkania badanego

Wśród innych uwag i opinii, mieszkańcy Gowarzewa wskazywali najczęściej na zaniedbanie i niedoinwestowanie tej części Gminy przez władze. Są oni świadomi bardzo dynamicznego rozwoju miejscowości, jednak największą bolączką jest tu brak dostosowania tempa wzrostu do zapotrzebowania na rozwój infrastruktury. Ankietowani z Tulcec nie są zadowoleni również z kierunku rozwoju Gminy, podkreślając dominującą rolę Kleszczewa (a więc stolicy Gminy) w działaniach inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Także w tym miejscu podkreślono konieczność rozwoju komunikacji publicznej i jej zintegrowanie z komunikacją gmin sąsiednich (przede wszystkim Poznania).

Podsumowując, przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy badanie, należy stwierdzić iż doceniają oni walory obszaru tj. ciszę i spokój, a z drugiej strony bliskość i dostępność dużych ośrodków miejskich. Mieszkańcy Gowarzewa, czyli obszaru z dominującą stosunkowo nową zabudową, zwracają uwagę przede wszystkim na konieczność rozbudowy podstawowej infrastruktury, są oni także zwolennikami organizacji przedsięwzięć integrujących mieszkańców. Osoby zamieszkałe w Tulcach, również dostrzegają braki infrastrukturalne, jednak zwracają uwagę także na szersze spektrum problemów, tj. konieczność rozwoju

szkolnictwa i opieki nad dziećmi, rozbudowy połączeń komunikacji publicznej, czy uzupełnienie oferty handlowej i usługowej. Wyróżniono tutaj także problem zmniejszającego się bezpieczeństwa na obszarze Gminy. W najbardziej dogodnej sytuacji znajdują się mieszkańcy Kleszczewa, którzy również wskazują na braki infrastrukturalne, ale dla nich kwestia ta jest porównywalna z innymi zagadnieniami. Podobnie, jak badani z Tulec, dostrzegają potrzebę uzupełnienia oferty handlowo-usługowej oraz integracji systemu komunikacji gminnej z jednostkami sąsiednimi (co już się wydarzyło od roku 2018).

3.3. Analiza SWOT

Zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku Gminy Kleszczewo) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych jest klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- S – Strengths (atuty, silne strony)
- W – Weaknesses (problemy, słabości)
- O – Opportunities (szanse, możliwości)
- T – Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT jest swego rodzaju pomostem między diagnozą Gminy, a strategią jej rozwoju - zidentyfikowane silne i słabe strony oraz możliwości i zagrożenia są podsumowaniem obecnej sytuacji Gminy, a jednocześnie wstępem do określenia perspektyw jej rozwoju, który powinien bazować na posiadanych własnych atutach oraz szansach, pojawiających się w otoczeniu.

Wstępna propozycja silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń została sporządzona przez konsultantów na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych i wywiadów z opiniotwórczymi środowiskami. Następnie została ona zweryfikowana podczas spotkania warsztatowego z Radą Gminy.

Za najważniejsze czynniki, wpływające na rozwój całej Gminy, wybrano:

MOCNE STRONY

(na których powinna bazować Gmina Kleszczewo celem dynamicznego rozwoju)

- ↑ Atrakcyjna lokalizacja Gminy: wysoka atrakcyjność inwestycyjna oraz mieszkaniowa
- ↑ Wciąż stosunkowo mała Gmina, mieszkańcy miejscowości się znają, panują dobre stosunki międzysąsiedzkie
- ↑ Dostępne tereny pod inwestycje mieszkaniowe (przede wszystkim) i gospodarcze
- ↑ Własna komunikacja publiczna, zintegrowana z Aglomeracją Poznańską
- ↑ Dość wysoka aktywność społeczna, poczucie tożsamości lokalnej
- ↑ Dobra ocena poziomu życia przez mieszkańców, zadowolenie z miejsca do życia i wypoczynku

- ↑ Korzystne trendy demograficzne (młoda społeczność lokalna, napływ aktywnych mieszkańców)
- ↑ Duży postęp w zachowaniu czystości, mieszkańcy dbają o estetykę
- ↑ Dobra komunikacja z Poznaniem
- ↑ Gmina bezpieczna
- ↑ 4 aktywne jednostki OSP, dobrze wyposażone
- ↑ Dobry poziom oświaty, bogata oferta zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć sportowych
- ↑ Oferta również szkół i przedszkoli niepublicznych
- ↑ Bogata oferta sportu i rekreacji (boiska, hale, świetlice wiejskie)
- ↑ Bogaty kalendarz imprez rekreacyjnych oraz kulturalnych, aktywna rola GOKiS

SŁABE STRONY

(należy dążyć do ich rozwiązywania)

- ↓ Znaczne zróżnicowanie rozwoju różnych części Gminy - pod względem infrastrukturalnym
- ↓ Konieczność ciągłej budowy infrastruktury z powodu dużego przyrostu ludności (trudności w planowaniu na wiele lat do przodu - szacowanie potrzeb i możliwości, związanych z konsekwencjami wzrostu ludności)
- ↓ Część Gminy nieskanalizowana
- ↓ Słaby stan niektórych dróg (przede wszystkim powiatowych)
- ↓ Stosunkowo mało terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą (zbyt dobre grunty rolne, których nie można przekształcać)
- ↓ Miejscami chaos przestrzenny, spowodowany dużą skalą osadnictwa
- ↓ Hałas ze strony tras A2 i S5 na niektórych obszarach Gminy
- ↓ Brak ścieżek pieszo-rowerowych przy głównych drogach w Gminie (powiatowych)
- ↓ Zbyt mało miejsc w przedszkolach publicznych
- ↓ Za mało miejsc z szkołach (zmianowość w Tulcach)
- ↓ Dużo świetlic wiejskich, ale często brak pomysłu i środków na ich działalność
- ↓ Często niezadowalająca frekwencja na imprezach gminnych i sołeckich
- ↓ Niska emisja (zanieczyszczenie powietrza), brak świadomości mieszkańców, też firm
- ↓ Problem z zameldowaniami – płaceniem podatków

SZANSE

- ↑ Pozyskanie kolejnych inwestorów gospodarczych i nowych mieszkańców
- ↑ Rozwój oddolnych inicjatyw społecznych
- ↑ Pozyskanie środków zewnętrznych (przede wszystkim z UE) na realizację inwestycji publicznych, projektów rozwojowych
- ↑ Rosnące zainteresowanie społeczeństwa różnymi formami spędzania wolnego czasu i

turystyką

- ↑ Coraz większa świadomość ekologiczna mieszkańców, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii

ZAGROŻENIA

- ↓ Zbyt szybki i niezrównoważony rozwój Gminy w zakresie osadnictwa mieszkaniowego
- ↓ Regres demograficzny, zahamowanie rozwoju Gminy, starzenie się lokalnej społeczności (m.in. przeinwestowanie w bazę oświatową i rekreacyjną)
- ↓ Brak wolnych zasobów pracy (bardzo niskie bezrobocie)
- ↓ Niestabilny system prawny w odniesieniu do funkcjonowania samorządów (wiele nowych zadań i brak środków na ich realizację)
- ↓ Nieprzestrzeganie zasad ochrony środowiska
- ↓ Spowolnienie gospodarcze - mniejsza aktywność gospodarcza, mniejsze dochody podatkowe

Najistotniejsze wnioski z zamieszczonych wyżej wyników analizy są następujące:

- Gmina jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania.
- Gmina oferuje wiele usług społecznych na dobrym poziomie (oświata i wychowanie, kultura, sport i rekreacja, itp.). Z brakujących usług wyższego rzędu (np. teatry, specjalistyczne usługi zdrowotne) można korzystać w pobliskim ośrodku regionalnym - Poznaniu.
- Korzystne są warunki komunikacyjne - połączenia drogowe i autobusowe z Poznaniem.
- Dużym problemem pozostaje dalsza kanalizacja Gminy.
- Konfrontacja silnych i słabych stron korzystnie wypada przy ocenie funkcjonowania oświaty. Mieszkańcy są zadowoleni z dobrej bazy lokalowej, czy z poziomu nauczania. Z kolei kluczowe kwestie do rozwiązania z tej sfery to rozbudowa, remonty i modernizacje budynków i przyszkolonej bazy sportowej, a przede wszystkim zapewnienie większej liczby miejsc w przedszkolach.
- Dobrze została oceniona sfera kultury. Jej głównym atutem okazała się aktywna działalność GOKiS. Z kolei główny problem to nie do końca niewykorzystana baza świetlic wiejskich oraz frekwencja na różnych wydarzeniach, odbywających się w Kleszczewie (np. Dniach Gminy, zajęciach w GOKiS) – wielu mieszkańców uważa, że powinny się odbywać w ich (większych) miejscowościach (Tulcach, Gowarzewie).
- Mieszkańcy w coraz większym stopniu są zainteresowani aktywnym trybem życia, czemu sprzyja stale rozbudowywana infrastruktura sportowo-rekreacyjna.
- Ocena oferty handlowej i innych usług wypadła przeciętnie. Pojawiają się nawet głosy, iż sklepów jest za dużo.
- Jeżeli chodzi o sferę gospodarki, to Kleszczewo należy do samorządów o najniższym bezrobociu w Polsce, za sprawą przede wszystkim atrakcyjnych miejsc pracy w Aglomeracji Poznańskiej, ale też rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości.

- Istotnym elementem, który podlegał ocenie, było samo zarządzanie Gminą, a więc ocena dotychczasowego działania władz samorządowych i jednostek gminnych. Generalnie mieszkańcy obsługę administracyjną oceniają dobrze.

Drugą stroną analizy SWOT jest identyfikacja **szans (możliwości) i zagrożeń**. Zadaniem Gminy jest z jednej strony przewidywanie i wykorzystanie tych szans, a z drugiej strony unikanie, minimalizacja, a nawet likwidowanie zagrożeń. Zestawienie szans i zagrożeń, sporządzone w drodze uzgodnień w ramach prac zespołów roboczych przedstawia się następująco:

- Wydaje się, że w stosunkowo dobrze rozwiniętym ośrodku, jakim jest Gmina Kleszczewo, dużą szansą jest jeszcze większa aktywizacja oddolnych inicjatyw różnych środowisk i tworzenie rzeczywiście obywatelskiego, zintegrowanego społeczeństwa.
- W przypadku zagrożeń, czynnikiem zdecydowanie dominującym jest zbyt szybki rozwój Gminy - niezrównoważone przestrzennie osadnictwo. Powoduje to wiele problemów, głównie potrzebę ciągłego rozbudowywania infrastruktury technicznej (drogi i infrastruktura okołodrogowa, sieć wodno-kanalizacyjna, placówki oświatowe, tereny rekreacyjne, itd.).

Liczba mieszkańców w ciągu kilkunastu lat wzrosła z około 5 do ponad 8 tys., ale realna liczba osób mieszkających na terenie Gminy nie jest znana. Szacunki (na podstawie m.in. naborów do placówek przedszkolnych i szkolnych) mówią o około 10 tys. osób zamieszkujących obecnie Gminę. Dużym problemem pozostaje wciąż rozliczanie przez niezameldowanych mieszkańców podatku PIT w miejscu dotychczasowego zameldowania (najczęściej Poznań), co uszczupla dochody Gminy i ogranicza szybsze i lepsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

Mimo korzystnej struktury demograficznej Gminy i ciągłych migracji do Gminy, przede wszystkim aktywnych osób, nie można zapominać o osobach starszych (których w Gminie także przybywa) oraz osobach z niepełnosprawnościami. Zaspokajanie potrzeb właśnie tych grup, nie mających dużej „siły przebicia”, przyczyni się do lokalnego społecznego zrównoważenia. Są to działania może mniej „spektakularne” niż budowa kanalizacji, czy nowej drogi, ale o prawdziwej sile i „jakości” gminy świadczy także to, jak dba o swoich najbliższych mieszkańców.

Podsumowując, największym wyzwaniem pozostaje:

- **zadbanie o zrównoważony przestrzennie rozwój Gminy (nie mieszanie funkcji gospodarczych z mieszkaniowymi, lokowanie nowych mieszkańców i przedsiębiorców, biorąc pod uwagę możliwości infrastruktury komunalnej)**
- **zadbanie o zaspokojenie potrzeb mieszkańców w sferze oświaty i wychowania (potrzeba rozbudowy placówek szkolnych i budowy przedszkola gminnego)**
- **zadbanie o pełną dostępność mieszkańców do kanalizacji sanitarnej (w miejscowościach o wystarczająco gęstej zabudowie)**
- **zadbanie o ciągły rozwój sieci drogowej i infrastruktury okołodrogowej (ścieżki rowerowe, chodniki, oświetlenie, kanalizacja deszczowa)**

- **zadbanie o „ducha” Gminy, integrowanie rdzennych mieszkańców z napływowymi poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych, ale też stworzenie warunków do rozwoju placówek kultury – Gminnemu Ośrodkowi Kultury i Sportu oraz świetlicom wiejskim.**

Zaprezentowane wyżej wyniki analizy sytuacji Gminy stały się pomocniczą wytyczną do procesu planistycznego i powinny wskazywać władzom samorządowym, na jakie działania kłaść największy nacisk w podejmowaniu decyzji, w największym stopniu przyczyniających się do rozwoju Gminy Kleszczewo.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż na przełomie roku 2017 i 2018, Gmina Kleszczewo pozyskała dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej dla kilku inwestycji, bezprecedensowych w historii Gminy:

- "Budowa ścieżki rowerowej Poznań-Tulce-Gowarzewo...". Wniosek został złożony przez Powiat Poznański na wniosek Gminy Kleszczewo, która pełni rolę partnera projektu. Koszt inwestycji wynosi 8.096.658,09 zł, wysokość dotacji unijnej to 6.281.742,31 zł. Z budżetu Gminy Kleszczewo zostały pokryte koszty opracowania dokumentacji. Budowa ścieżki rowerowej to projekt nie tylko dla rowerzystów, ale także dla pieszych oraz kierowców. Zawiera budowę chodników, przejść dla pieszych i rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego, w tym sygnalizacje świetlne, uzupełnienie oświetlenia ulicznego.
- "Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz inwestycje w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie gminy Kleszczewo" o wartości 27.988.875,07 zł (dofinansowanie w wysokości 20.207.320,65 zł) - w tym zakup 9 nowoczesnych autobusów komunikacji gminnej oraz budowa węzłów przesiadkowych w Tulcach i Kleszczewie.
- "Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Kleszczewo – szkół w Kleszczewie i Ziminie oraz świetlicy wiejskiej w Poklatkach" o wartości 2.527.838,50 zł, w tym dofinansowanie: 2.148.662,72 zł.

4. WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY

4.1. Wizja Gminy

Wizja gminy określa pożądany przez mieszkańców obraz (wizerunek gminy) w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem” gminy, pokazującym, **jak powinna ona docelowo wyglądać**, jakie funkcje spełniać.

Podczas spotkań z przedstawicielami różnych środowisk, uznano, iż w aspiracje mieszkańców dobrze wpisuje się wizja o następującym brzmieniu:

Gmina Kleszczewo to:

- **obszar w obrębie Aglomeracji Poznańskiej, wyróżniający się ładem przestrzennym oraz pełną dostępnością nowoczesnej infrastruktury technicznej**
- **spokojnie, bezpieczne, przyjazne miejsce do życia, rozwoju i wypoczynku**
- **wykształceni, aktywni i zintegrowani mieszkańcy.**

4.2. Misja rozwoju Gminy

Misja określa, jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Jest ona sentencją, która najlepiej ujmuje główne, planowane kierunki działania samorządu, jest także najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Na podstawie analizy atutów oraz braków i problemów, biorąc pod uwagę zidentyfikowane uwarunkowania rozwoju Gminy, sformułowano następującą deklarację:

Misją Gminy Kleszczewo jest zapewnienie jej dalszego, systematycznego rozwoju przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowego, „lokalnego” charakteru poprzez:

- **dbanie o równowagę w gospodarowaniu przestrzenią z poszanowaniem interesów mieszkańców, przedsiębiorców i środowiska naturalnego**
- **doprowadzenie do pełnej dostępności wysokiej jakości infrastruktury technicznej, w szczególności kanalizacji sanitarnej oraz dróg i infrastruktury okołodrogowej**
- **zapewnienie wysokiego poziomu oferty oświatowej, kulturalnej i sportowej**
- **stymulowanie i wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej**
- **wspieranie działających i pozyskiwanie nowych przedsiębiorców.**

5. CELE STRATEGICZNE

W rezultacie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów z opiniotwórczymi mieszkańcami Gminy oraz konsultacji z gronem pracowników Urzędu Gminy i podległych jednostek, radnych oraz przedstawicieli innych instytucji, sformułowano trzy strategiczne cele rozwoju Gminy Kleszczewo. Bazują one na zidentyfikowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych Gminy (a więc przede wszystkim posiadanych wewnętrznych atutach i pojawiających się w otoczeniu szansach, ale także uwzględniają najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia) i wytyczają główne kierunki jej dalszego rozwoju. Realizacja celów, w perspektywie objętej niniejszym planem, powinna w znacznym stopniu przybliżyć osiągnięcie pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji.

Strategiczne cele rozwoju Gminy są następujące:

1. Rozbudowa infrastruktury technicznej i ochrona środowiska

2. Rozwój infrastruktury i usług społecznych

3. Ład przestrzenny i wspieranie rozwoju gospodarczego

Do ich osiągnięcia będzie prowadziła realizacja konkretnych projektów strategicznych, szczególnie tych związanych z poprawą technicznych i społecznych warunków życia. Tym samym będzie następowało stopniowe, konsekwentne przybliżanie się do osiągnięcia pożądanego statusu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji. Plan strategiczny w rozumieniu jego twórców - przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem tylko ogólnym zestawieniem mało realnych do zrealizowania życzeń, lecz dokumentem zawierającym listę zadań do wykonania i określającym czas ich realizacji, która, od momentu zatwierdzenia przez Radę Gminy, stanie się podstawą pracy wszystkich pracowników samorządu.

Uzasadnienie wyboru powyższych celów jest następujące:

Cel strategiczny nr 1

Rozbudowa infrastruktury technicznej i ochrona środowiska

Podstawowym oczekiwaniem mieszkańców w stosunku do każdego samorządu są jego aktywne działania, mające na celu poprawę obecnego standardu życia w gminie. Zmiany polityczno-społeczne, zainicjowane w naszym kraju w 1989 roku, stworzyły możliwość swobodnego podróżowania, a co za tym idzie, zaobserwowania poziomu życia w krajach rozwiniętych. Konfrontacja ta początkowo nie wypadła korzystnie – złej jakości drogi, braki w zwodociągowaniu i skanalizowaniu (zwłaszcza obszarów wiejskich), niewielka liczba

telefonów, niedostatek mieszkań, czy zdegradowane środowisko naturalne, świadczyły o różnicach poziomu rozwoju cywilizacyjnego.

Okres ostatnich prawie 30 już lat to czas niezaprzeczalnych, pozytywnych przemian. Na wielu terenach problem wyposażenia gospodarstw domowych w podstawowe elementy infrastruktury technicznej przestał już właściwie istnieć. Mimo tych postępów, do zrobienia pozostało jeszcze wiele. Pełna infrastruktura oznacza bowiem nie tylko uzbrojenie w niezbędne media (woda, kanalizacja, prąd, gaz), ale obecnie – zdaniem mieszkańców – przede wszystkim gęstą i o dobrej jakości sieć dróg, umożliwiającą nie tylko sprawne poruszanie się prywatnymi pojazdami, ale także funkcjonowanie komunikacji publicznej, czy umożliwienie bezpiecznej komunikacji rowerowej.

Pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek rozwoju gospodarczego. Należy także podkreślić, że inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla potencjalnych nowych mieszkańców.

Mimo, że w ostatnich latach Gmina Kleszczewo zainwestowała bardzo dużo środków w infrastrukturę techniczną (przede wszystkim w sieć wodno-kanalizacyjną oraz inwestycje drogowe), to nadal istnieją duże potrzeby w tym zakresie – w zdecydowanej większości w sferze infrastruktury drogowej i okołodrogowej oraz kanalizacji sanitarnej.

Cel strategiczny nr 2

Rozwój infrastruktury i usług społecznych

Zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej z pewnością jest nadal najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców pod adresem władz Gminy. Na obecnym poziomie rozwoju społeczeństwa posiadanie pełnej infrastruktury nie jest jednak wystarczające dla zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług społecznych, takich jak oświata i wychowanie, usługi zdrowotne, opieka społeczna, czy też kultura, sport i rekreacja. Dla społeczności lokalnej bardzo ważny jest również dialog z miejscowymi władzami samorządowymi, które zostały powołane po to, by zaspokajać jej potrzeby.

Mimo wielu pozytywnych zmian w ostatnich kilku latach i przeznaczania znacznych kwot z budżetu Gminy na rozwój usług społecznych (przede wszystkim bazy sportowo-rekreacyjnej oraz oświatowej), wyniki przeprowadzonych badań ankietowych, analiz i dyskusji wskazują na to, że społeczność lokalna oczekuje dalszego poszerzenia zakresu i poprawy poziomu świadczenia tej grupy usług. Dotyczą one przede wszystkim poprawy bazy obiektów

oświatowych, następnie budowy i rozbudowy infrastruktury kultury i rekreacyjnej. Coraz bardziej istotna staje się również pomoc dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Wyeliminowanie zidentyfikowanych braków i problemów przewidziano w projektach strategicznych, zaproponowanych w niniejszym dokumencie.

Cel strategiczny nr 3

Ład przestrzenny i wspieranie rozwoju gospodarczego

Pomimo, że w ostatnich latach doświadczyliśmy ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego, na terenie Gminy Kleszczewo notowany był stały wzrost liczby przedsiębiorstw. Rozwój gospodarczy Gminy jest podstawowym warunkiem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki przeznaczane na pomoc społeczną. Należy przy tym podkreślić, iż samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – pełnym zestawem narzędzi bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie Gminy. Nie oznacza to jednak, że nie może on pełnić roli strony wspierającej i do pewnego stopnia stymulującej przemianę w gospodarce i na rynku pracy (poprzez np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, czy uzbrajanie terenów inwestycyjnych).

Jak zaznaczono we wstępnej części niniejszego dokumentu, przedstawiając strukturę Strategii, cele strategiczne grupują poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji. Z kolei programy strategiczne są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia, czy działaniami samorządu. Projekty realizacyjne to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu Strategii.

6. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

6.1. Założenia i kryteria wyboru programów i projektów strategicznych

Podczas sporządzania listy programów i projektów strategicznych kierowano się poniższymi założeniami:

- 1) Wybrane, proponowane projekty spełniają najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, wyrażone w treści celów strategicznych, takie jak:
 - zapewnienie dogodnych i bezpiecznych warunków życia na terenie Gminy
 - zapewnienie bytowania w uporządkowanym i dobrze zarządzanym otoczeniu
 - wspieranie rozwoju gospodarczego
 - wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców i zapewnienie dobrych warunków do odpoczynku.
- 2) Wybrane projekty mogą być związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu, ale nie ograniczają się tylko do takich zadań.

Zaproponowane zostały również kryteria, które automatycznie predysponowały projekt do włączenia do Strategii:

- a) projekt jest wpisany w Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy
- b) projekt ma potencjalną szansę na dofinansowanie z funduszy zewnętrznych (przede wszystkim Unii Europejskiej)
- c) projekt jest już rozpoczęty lub przygotowana jest dokumentacja techniczna.

W procesie doboru projektów strategicznych, jego uczestnicy zastanawiali się, jakie są realne szanse na wdrożenie zgłaszanych pomysłów - jakie działania mogą decydować o tym, że przedsięwzięcie uda się wykonać, a czego już na etapie planowania należy się wystrzegać, by nie dopuścić do niepowodzenia.

6.2. Zestawienie programów i projektów strategicznych

Poniżej przedstawiono zestawienie programów i projektów strategicznych:

Cel strategiczny 1. Rozbudowa infrastruktury technicznej i ochrona środowiska

Program 1.1. Modernizacja układu drogowego i komunikacja publiczna

- 1.1.1. Poprawa jakości dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich
- 1.1.2. Poprawa jakości infrastruktury okołodrogowej przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich
- 1.1.3. Komunikacja publiczna

Program 1.2. Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego

- 1.2.1. Poprawa stanu sieci wodociągowej i bezpieczeństwa dostaw wody
- 1.2.2. Rozbudowa systemu odbioru i oczyszczania ścieków

Program 1.3. Ochrona środowiska

- 1.3.1. Ochrona gruntów i wód
- 1.3.2. Ochrona powietrza - realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w zakresie wyznaczonych celów strategicznych
- 1.3.3. Inne przedsięwzięcia prośrodowiskowe

Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury i usług społecznych**Program 2.1. Baza lokalowa i organizacja oświaty**

- 2.1.1. Rozbudowa i remonty bazy lokalowej oświaty

Program 2.2. Bogata oferta kulturalna

- 2.2.1. Rozbudowa gminnej bazy lokalowej kultury oraz wzrost atrakcyjności oferty kulturalnej

Program 2.3. Sport i rekreacja

- 2.3.1. Baza sportowa i rekreacyjna oraz organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych

Program 2.4. Pomoc społeczna, bezpieczeństwo

- 2.4.1. Poprawa bazy lokalowej opieki społecznej i rozwój oferowanych usług
- 2.4.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

Program 2.5. Zarządzanie Gminą

- 2.5.1. Poprawa jakości obsługi mieszkańców i efektywności działań Urzędu Gminy i jednostek gminnych
- 2.5.2. Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego

Cel strategiczny 3. Ład przestrzenny i wspieranie rozwoju gospodarczego**Program 3.1. Zagospodarowanie przestrzenne**

- 3.1.1. Zrównoważone planowanie przestrzenne
- 3.1.2. Uzbieranie terenów pod inwestycje gospodarcze i mieszkaniowe

Program 3.2. Rewitalizacja

- 3.2.1. Rewitalizacja terenów wiejskich

Poniżej przedstawiono projekty i zadania do realizacji w formie kart projektów.

6.3. Tabele projektów strategicznych

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.1.1.

Nazwa programu	Modernizacja układu drogowego i komunikacja publiczna		Numer programu	1.1.
Nazwa projektu	Poprawa jakości dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich		Numer projektu	1.1.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków zamieszkania i przejazdu przez Gminę, poprawa bezpieczeństwa drogowego			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy Zarząd Dróg Powiatowych Zarząd Dróg Wojewódzkich	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	-	
Beneficjenci	Mieszkańcy i przyjezdni			
Zadania			Czas realizacji	
1. Poprawa stanu dróg gminnych: <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie dróg na terenach mieszkaniowych • droga Bylin – Kleszczewo • droga Komorniki - Gowarzewo • droga Gowarzewo - Szewce • droga w miejscowości Tanibórz 			Zadanie ciągłe - w ramach możliwości finansowych budżetu	
2. Poprawa stanu dróg powiatowych: <ul style="list-style-type: none"> • droga Kleszczewo - Krerowo - granica Gminy • droga Komorniki - Bylin • droga Kleszczewo - Poklatki • ul. Siekiericka w Gowarzewie • Budowa ronda w Tulcach • droga Komorniki - Tulce 				
3. Poprawa stanu dróg wojewódzkich: <ul style="list-style-type: none"> • droga nr 434 				

Drogi służą nie tylko mieszkańcom Gminy i działającym tutaj podmiotom gospodarczym, ale także ruchowi tranzytowemu oraz są jednym z podstawowych kryteriów przy wyborze lokalizacji miejsca zamieszkania oraz inwestycji gospodarczych. Z tych powodów stanowią bardzo istotny element infrastruktury technicznej – ich wysoka jakość powoduje większą dostępność komunikacyjną Gminy oraz przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu.

Przeprowadzone konsultacje społeczne wskazują na to, że stan dróg i infrastruktury okołodrogowej jest najczęściej poruszonym aspektem, zarówno jeśli chodzi o aktualną jakość życia na terenie Gminy

Kleszczewo, jak i planów na przyszłość. Zgłaszano liczne potrzeby nie tylko utwardzania dróg, ale również budowy chodników, ścieżek rowerowych, parkingów, oświetlenia (zobacz projekt 1.1.2).

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.1.2.

Nazwa programu	Modernizacja układu drogowego i komunikacja publiczna		Numer programu	1.1.
Nazwa projektu	Poprawa jakości infrastruktury okołodrogowej przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich		Numer projektu	1.1.2.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków zamieszkania i przejazdu przez Gminę, poprawa bezpieczeństwa drogowego			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy Zarząd Dróg Powiatowych Zarząd Dróg Wojewódzkich	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	-	
Beneficjenci	Mieszkańcy i goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Budowa ścieżek rowerowych: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki rowerowej Poznań - Tulce - Gowarzewo w ciągu dróg powiatowych nr 2438P, 2489P, 2429P • Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi powiatowej: Kleszczewo - Gowarzewo - granica Gminy • Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi powiatowej: Kleszczewo - Krerowo - granica Gminy • Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi powiatowej: ul. Siekiericka w Gowarzewie • Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej 434 (Kleszczewo - Nagradowice, Nagradowice - Śródka) 			Zadanie ciągłe - w ramach możliwości finansowych budżetu	
2. Budowa i remonty chodników na terenie Gminy:			Zadanie ciągłe	
3. Budowa i wymiana oświetlenia ulicznego			Zadanie ciągłe	

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.1.3.

Nazwa programu	Modernizacja układu drogowego i komunikacja publiczna		Numer programu	1.1.
Nazwa projektu	Komunikacja publiczna		Numer projektu	1.1.3.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków ruchu, poprawa bezpieczeństwa, odciążenie dróg			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Zakład Komunalny	
Beneficjenci	Mieszkańcy i goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Rozwój gminnej komunikacji publicznej – autobusowej: <ul style="list-style-type: none"> • Zakup nowych autobusów (2018-2020) • Modernizacja bazy autobusowej Zakładu Komunalnego • Budowa węzłów przesiadkowych w Kleszczewie oraz Tulcach 			2018-2020	

W Gminie działa komunikacja lokalna prowadzona przez Zakład Komunalny - kursuje na liniach łączących Kleszczewo i miejscowości gminne między sobą oraz z Poznaniem.

Znaczna część mieszkańców Gminy codziennie podróżuje do Poznania do pracy lub szkoły. Podczas gdy mieszkańcy Kleszczewa, Tulca i Gowarzewa przeważnie są zadowoleni z usług publicznego transportu autobusowego, to ocena mieszkańców innych miejscowości jest bardziej krytyczna, szczególnie w zakresie komunikacji wewnątrzgminnej.

W ramach niniejszego projektu zaplanowano zakup 9 nowych autobusów dla przewozów lokalnych oraz uruchomienie 2 węzłów przesiadkowych. Bardzo istotna jest również modernizacja zajezdni Zakładu Komunalnego.

Rozwój demograficzny Gminy powoduje już dziś problemy ruchu samochodowego, a rozbudowa sieci drogowej na jej terenie i w mieście Poznań nie jest w stanie w pełni im zaradzić. Z tego powodu poszukiwane są alternatywne rozwiązania i to nie tylko w gminie Kleszczewo, ale w skali całej Aglomeracji Poznańskiej.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.2.1.

Nazwa programu	Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego		Numer programu	1.2.
Nazwa projektu	Poprawa stanu sieci wodociągowej i bezpieczeństwa dostaw wody		Numer projektu	1.2.1.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie odbiorcom z terenu Gminy dostaw wody w odpowiedniej ilości i o prawidłowych parametrach			
Jednostka koordynująca	Zakład Komunalny	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Urząd Gminy	
Beneficjenci	Odbiorcy wody z terenu Gminy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej - wg bieżących potrzeb (uzbrajanie nowych terenów mieszkaniowych oraz aktywizacji gospodarczej)			Zadanie ciągłe	
2. Remonty i automatyzacja wszystkich Stacji Uzdatniania Wody			Zadanie ciągłe	
3. Wymiana starych sieci wodociągowych (przede wszystkim azbestowych)			Zadanie ciągłe	
4. Rozwój połączeń alternatywnego zaopatrzenia w wodę (bezpieczeństwo dostaw)			Zadanie ciągłe	

Podstawowym elementem infrastruktury technicznej jest system wodno-kanalizacyjny. Nie ulega wątpliwości, że obecnie każde gospodarstwo domowe musi mieć dostęp do sieci wodociągowej i musi posiadać uregulowany system odprowadzania odpadów płynnych. Prawie każde gospodarstwo domowe w Gminie posiada dostęp do sieci wodociągowej. Konieczne jest jednak uzupełnienie brakujących jeszcze przyłączy oraz zapewnienie odpowiedniej infrastruktury na nowo budujących się osiedlach mieszkaniowych i do inwestycji gospodarczych.

Stan sieci wodociągowej również powoduje konieczność stopniowej wymiany istniejących rur azbestowych na części istniejących odcinków. Jest to zadanie inwestycyjne, którego realizacja przyczyni się z czasem do poprawienia jakości wody na terenie Gminy oraz do zmniejszenia awaryjności sieci. Mniejsza awaryjność sieci wpływa natomiast na zmniejszenie strat przesyłowych i poprawę rentowności całego systemu. Stare rurociągi w niektórych rejonach Gminy oraz wysokie koszty obsługi stacji uzdatniania wody to wystarczające powody do kontynuacji stopniowego odnawiania infrastruktury. Konieczne jest zapewnienie dostaw wody w odpowiedniej ilości, odpowiedniej jakości i pod odpowiednim ciśnieniem do wszystkich gospodarstw domowych oraz terenów aktywizacji gospodarczej.

Szacowany koszt modernizacji systemu wodociągowego to około 10 mln zł.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.2.2.

Nazwa programu	Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego		Numer programu	1.2.
Nazwa projektu	Rozbudowa systemu odbioru i oczyszczania ścieków		Numer projektu	1.2.2.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie możliwości odprowadzania i oczyszczania ścieków mieszkańcom Gminy i inwestorom, ochrona środowiska			
Jednostka koordynująca	Zakład Komunalny	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Aquanet	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej: <ul style="list-style-type: none"> • dokończenie m. Tulce • Gowarzewo • Komorniki • Tanibórz • Szewce • budowa brakujących odcinków w pozostałych miejscowościach 			Zadanie ciągłe - w ramach możliwości finansowych budżetu	
2. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Nagradowicach			2019	
3. Budowa kolektora kanalizacyjnego z Tulec do Poznania (Szczepankowa)			po 2020	

Ze względu na bardzo szybki rozwój budownictwa jednorodzinnego, konieczność ochrony wód podziemnych i naziemnych oraz sukcesywny wzrost inwestycji, koniecznym jest zapewnienie odbioru ścieków sanitarnych z terenu całej Gminy - przy pomocy systemu kanalizacji sanitarnej. Na terenach, gdzie realizowanie gospodarki ściekowej w formie sieciowej jest ekonomicznie nieuzasadnione, założono natomiast budowę lokalnych systemów oczyszczania ścieków.

Realizacja projektu będzie wiązała się z koniecznością wydatkowania bardzo poważnych kwot - w granicach 50 milionów złotych.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.3.1.

Nazwa programu	Ochrona środowiska		Numer programu	1.3.
Nazwa projektu	Ochrona gruntów i wód		Numer projektu	1.3.1.
Cel realizacji projektu	Zapobieganie podtopieniom, poprawa przydatności rolnej, rekreacja			
Jednostka koordynująca	Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Urząd Gminy	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Budowa Zalewu Tuleckiego (o pow. około 20 ha) między Tulcami a Komornikami (funkcje retencyjne i rekreacyjne)			Do 2022	

Zbiornik retencyjny w Tulcach przeznaczony będzie do magazynowania wód powierzchniowych na cele rolnicze, ale będzie pełnić również cele rekreacyjne (planowane jest m.in. zorganizowanie plaży, pomostu oraz ścieżki pieszej i rowerowej wzdłuż całej linii brzegowej).

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.3.2.

Nazwa programu	Ochrona środowiska		Numer programu	1.3.
Nazwa projektu	Ochrona powietrza - realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w zakresie wyznaczonych celów strategicznych		Numer projektu	1.3.2.
Cel realizacji projektu	Redukcja emisji gazów cieplarnianych (CO ₂), redukcja zużycia energii oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, firmy	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Kleszczewo (będących własnością Gminy), w tym: <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła w Kleszczewie • Szkoła w Ziminie • Świetlica w Poklatkach • Hala sportowa w Kleszczewie • Świetlica w Komornikach • Świetlica w Markowicach 			Zadanie ciągłe - w ramach możliwości finansowych budżetu oraz pozyskania współfinansowania zewnętrznego (dotacje z WRPO, pożyczki z WFOŚ)	
2. Inne zadania - długoterminowe: <ul style="list-style-type: none"> • Działania edukacyjne i promocyjne dot. promowania gospodarki niskoemisyjnej • Działania edukacyjne i informacyjne (dot. możliwości dofinansowania inwestycji termomodernizacyjnych) dla mieszkańców 				

Polska bierze udział w unijnym programie ograniczenia emisji CO₂. W ramach Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, Polska rozwija niskoemisyjne źródła energii, promuje nowe wzorce konsumpcji, poprawia efektywność energetyczną, poprawia efektywność gospodarowania surowcami i materiałami. W perspektywie unijnej 2014-2020 przewidziano znaczne środki na projekty, związane z wykorzystaniem technologii niskoemisyjnych. Uchwalona na początku 2015 roku ustawa o odnawialnych źródłach energii stworzyła szereg szans dla gospodarstw zainteresowanych rozwojem energetyki odnawialnej. W szczególności dobrej sytuacji są rolnicy i gospodarstwa wiejskie, które mają warunki i szanse zainwestować w energetykę prosumencką i wspomóc swoje dochody. Władze samorządowe, obok pomocy mieszkańcom w zakresie wdrażania technologii i projektów gospodarki niskoemisyjnej, same będą prowadzić działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej, termomodernizując obiekty użyteczności publicznej. Konieczna będzie także edukacja mieszkańców z zakresu pozyskiwania środków i realizacji projektów energetycznych.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 1.3.3.

Nazwa programu	Ochrona środowiska		Numer programu	1.3.
Nazwa projektu	Inne przedsięwzięcia prośrodowiskowe		Numer projektu	1.3.3.
Cel realizacji projektu	Ochrona środowiska, zapobieganie nadmiernemu składowaniu odpadów na wysypiskach			
Jednostka koordynująca	GOAP Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	-	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Stworzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie Gminy			Do 2022	

Zgodnie z §3 ust 16 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gmina jest obowiązana utworzyć stacjonarny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, samodzielnie lub wspólnie z inną gminą lub gminami. Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych zapewniają bezpłatne przyjmowanie co najmniej takich odpadów komunalnych, jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne.

Aktualnie, zgodnie z postanowieniami Związku Międzygminnego „Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej”, PSZOK dla Gminy Kleszczewo (wspólnie z Gminą Swarzędz oraz Kostrzyn), dostępny jest w Rabowicach (na terenie gminy Swarzędz) przy ul. Świerkowej 17.

W związku z dynamicznym rozwojem Gminy Kleszczewo i zgłaszanym przez mieszkańców rosnącym zapotrzebowaniem na tego typu usługi, planowane jest stworzenie PSZOK również na terenie Gminy Kleszczewo.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.1.1.

Nazwa programu	Baza lokalowa i organizacja oświaty		Numer programu	2.1.
Nazwa projektu	Rozbudowa i remonty bazy lokalowej oświaty		Numer projektu	2.1.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków nauki i pracy w szkołach i przedszkolach			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	-	
Beneficjenci	Uczniowie, wychowankowie placówek oświatowych, kadra oświaty			
Zadania			Czas realizacji	
1. Rozbudowa szkoły w Tulcach oraz wyposażenie pracowni przedmiotowych			2018 - 2019	
2. Budowa Przedszkola Samorządowego w Kleszczewie			2019 - 2020	
3. Remont szkoły w Kleszczewie			2021 - 2022	

System oświaty w Gminie Kleszczewo jest dobrze rozwinięty, wydatki budżetowe na oświatę i wychowanie są największą pozycją budżetową. Placówki szkolne i przedszkolne są nowoczesne, kształcą na wysokim poziomie, a przeprowadzone badania wykazały zadowolenie lokalnej społeczności z funkcjonowania tej jakże ważnej dziedziny życia. Nie oznacza to jednak, że wszystkie potrzeby zostały zaspokojone – placówki te wymagają systematycznego doinwestowania, a szybki wzrost demograficzny Gminy sprawił, że szkoły i przedszkola są zbyt małe, aby pomieścić wszystkich chętnych (konieczna jest obecnie dwuzmianowość w szkole w Tulcach).

W projekcie 2.1.1. wymieniono wyłącznie najpilniejsze oraz już rozpoczęte działania inwestycyjne w gminnej oświacie.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.2.1.

Nazwa programu	Bogata oferta kulturalna		Numer programu	2.2.
Nazwa projektu	Rozbudowa gminnej bazy lokalowej kultury oraz wzrost atrakcyjności oferty kulturalnej		Numer projektu	2.2.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków korzystania z oferty kulturalnej przez mieszkańców Gminy, stworzenie warunków do zwiększenia oferty kulturalnej			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy GOKiS	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Organizacje pozarządowe, sołectwa	
Beneficjenci	Mieszkańcy i goście			
Zadania			Czas realizacji	
1. Budowa i remonty świetlic wiejskich: <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja świetlicy wiejskiej w Komornikach • Budowa świetlicy wiejskiej w Nagradowicach 			W ramach możliwości finansowych budżetu oraz pozyskania współfinansowania zewnętrznego	
2. Wyposażenie Ośrodka Kultury oraz świetlic wiejskich w niezbędny sprzęt			Zadanie ciągłe	
3. Aktywizacja środowisk wiejskich: organizacja ciekawych wydarzeń na obszarach wiejskich Gminy – aktywizacja życia kulturalnego wsi, utrwalanie tożsamości lokalnej i jej promowanie (wspieranie przez GOKiS i Gminę inicjatyw oddolnych w tym zakresie)			Zadanie ciągłe	

Wyniki badania ankietowego wskazują, że większość mieszkańców Gminy jest zadowolonych z oferty kulturalno-rozrywkowej. Niewątpliwie, na miarę posiadanej bazy, oferta jest bogata i systematycznie się poprawia. Kultura nie powinna być jednak skoncentrowana jedynie w stolicy Gminy - Kleszczewie. Intencją władz samorządowych jest również aktywizowanie minicentrów kultury na terenie całej Gminy, w oparciu o istniejące sale wiejskie w poszczególnych sołectwach oraz inicjatywy oddolne, wspierane przez GOKiS.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.3.1.

Nazwa programu	Sport i rekreacja		Numer programu	2.3.
Nazwa projektu	Baza sportowa i rekreacyjna oraz organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych		Numer projektu	2.3.1.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie mieszkańcom Gminy dostępu do nowoczesnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	GOKiS Szkoly Organizacje pozarządowe	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Budowa kompleksu lekkoatletycznego i boiska wielofunkcyjnego w Tulcach			2018	
2. Budowa trybun na stadionie w Kleszczewie			2018	
3. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Gowarzewie			2018	
4. Budowa boiska przy szkole w Ziminie			2020	
5. Budowa skateparku w Tulcach			Po 2020	
6. Budowa i modernizacje placów zabaw: <ul style="list-style-type: none"> • budowa placu zabaw w Gowarzewie • budowa placu zabaw w Taniborzu • sukcesywna modernizacja istniejących placów zabaw 			Zadanie ciągłe	
7. Budowa siłowni plenerowych			Zadanie ciągłe	
8. Organizacja rozgrywek międzysołeckich (połączone z festynami rodzinnymi)			Zadanie ciągłe	
9. Utrzymanie bogatej oferty zajęć sportowych dla młodzieży			Zadanie ciągłe	
10. Wspieranie wydarzeń rekreacyjno-sportowych (rajdy piesze/rowerowe, imprezy biegowe, itp.)			Zadanie ciągłe	

Na terenie Gminy Kleszczewo znajduje się wiele obiektów, pełniących funkcje rekreacyjne i sportowe. Pomimo posiadania sporej bazy sportowo-rekreacyjnej, mieszkańcy wciąż optują za jej rozwojem.

Stały rozwój demograficzny gminy oraz zapotrzebowanie na aktywność ruchową rośnie, co oznacza konieczność dalszego inwestowania zarówno w infrastrukturę rekreacyjną, jak i ciekawą ofertę zajęć. Konieczność budowy obiektów tego typu nie podlega dyskusji mimo wysokich kosztów przedsięwzięć.

Plany, związane z rozwojem infrastruktury rekreacyjnej są szeroko zakrojone. Zdaniem mieszkańców, przydałoby się wybudować lub zmodernizować m.in. kilka kolejnych placów zabaw oraz boisk sportowych.

W Gminie organizowanych jest szereg imprez cyklicznych o charakterze masowym, takich jak rajdy, biegi, turnieje. Mieszkańcy coraz liczniej uczestniczą w tego typu imprezach, a popyt na nowe wydarzenia ciągle rośnie. Stąd zaplanowano działania, mające na celu rozwijanie oferty tak, aby sport miał charakter masowy.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.4.1.

Nazwa programu	Zdrowie, pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	2.4.
Nazwa projektu	Poprawa bazy lokalowej opieki społecznej i rozwój oferowanych usług		Numer projektu	2.4.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków funkcjonowania służb pomocy społecznej, szerszy zakres usług pomocy społecznej			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy Środowiskowy Klub Samopomocy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Ośrodek Pomocy Społecznej	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Budowa budynku dla Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Policji			2018 - 2019	
2. Rozwój Klubu Samopomocy			2019	

W Gminie Kleszczewo odsetek rodzin korzystających z wsparcia OPS, czy innych form pomocy, jest znacznie niższy niż średnia krajowa w tym zakresie, ponieważ społeczność lokalna jest dość zamożna, a bezrobocie na terenie Gminy - bardzo niskie. Jednak szybki rozwój demograficzny Gminy sprawił, że również potrzebujących pomocy przybywa (przede wszystkim osób starszych i niepełnosprawnych). Obecna baza w tym zakresie nie jest już w stanie obsłużyć wszystkich potrzebujących i konieczne było podjęcie decyzji o budowie nowego obiektu.

Gmina Kleszczewo jest miejscem migracji przede wszystkim mieszkańców w średnim wieku. Jednak jako atrakcyjne miejsce zamieszkania, przeprowadza się tu z miasta Poznań również wiele osób w wieku okołomerytalnym. Liczba osób starszych na terenie Gminy sukcesywnie rośnie i należy pamiętać o zadbanie o usługi również dla tej grupy wiekowej.

Oprócz sprawnego funkcjonowania samego Ośrodka Pomocy Społecznej, bardzo istotne jest wspieranie różnych form pomocy osobom potrzebującym. Głównym celem działania Środowiskowego Klubu Samopomocy jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wsparcie wszelkich osób z różnorodnymi problemami, minimalizowanie skutków bezrobocia, promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia, wzmocnienie poczucie wiary i akceptacji w siebie.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.4.2.

Nazwa programu	Pomoc społeczna, bezpieczeństwo		Numer programu	2.4.
Nazwa projektu	Poprawa bezpieczeństwa publicznego		Numer projektu	2.4.2.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie Gminy			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Policja OSP	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Utworzenie Posterunku Policji (zamiast Ognia Prewencji) - w nowym budynku			2019	
2. Stałe doposażanie jednostek OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy			Zadanie ciągłe	
3. Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego ciężkiego dla OSP w Gowarzewie			2019	
4. Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego średniego dla OSP w Komornikach			Do 2025	
5. Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego średniego dla OSP Śródka - Krzyżowniki			Do 2025	
6. Zachęta mieszkańców do integracji, pomocy sąsiedzkiej			Zadanie ciągłe	

Stan bezpieczeństwa publicznego w Gminie jest przez jej mieszkańców oceniany dość wysoko. Istnieje jednak potrzeba inwestowania w bezpieczeństwo mieszkańców, chociażby w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego, bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, czy działań profilaktycznych, dotyczących bezpieczeństwa wśród mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży. Duże znaczenie może tu odegrać również zachęcanie mieszkańców do integracji i pomocy sąsiedzkiej.

Należy także pamiętać o systematycznym wspieraniu jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w zakresie doposażenia sprzętowego i modernizacji remiz tym bardziej, że najczęściej to właśnie zastępy OSP są pierwszymi, które docierają na miejsce zdarzenia.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.5.1.

Nazwa programu	Zarządzanie Gminą		Numer programu	2.5.
Nazwa projektu	Poprawa jakości obsługi mieszkańców i efektywności działań Urzędu Gminy i jednostek gminnych		Numer projektu	2.5.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa zadowolenia mieszkańców i inwestorów z jakości obsługi przez Urząd i podległe jednostki			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Zakład Komunalny	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Rozwój elektronicznych usług publicznych - zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych (e-administracja)			Zadanie ciągłe	
2. Przebudowa i modernizacja bazy Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Kleszczewie			2019-2020	
3. Rozbudowa budynku Urzędu Gminy			Do 2025	
4. Promocja płacenia podatków PIT w Gminie			Zadanie ciągłe	

Gwałtowny wzrost liczby ludności Gminy nie oznacza automatycznie wprost proporcjonalnego wzrostu dochodów z udziałów w podatku PIT, czy nawet podatku od nieruchomości. Wynika to z tego, że znaczna część nowych mieszkańców nie zmienia miejsca zameldowania i przez to płaci podatek dochodowy w poprzednim miejscu zamieszkania. Dla Gminy powoduje to ogromne problemy – z jednej strony wpływy podatkowe nie rosną, a z drugiej strony jest ona zmuszona do ponoszenia wysokich kosztów budowy infrastruktury technicznej i społecznej dla tych mieszkańców (sieć wodociągowa i kanalizacyjna, drogi, szkoły, itd.). W kolejnych latach planowane jest prowadzenie kolejnych akcji informacyjno-promocyjnych.

Poza tym ciągle aktualna jest rozbudowa systemu e-administracji (załatwianie spraw urzędowych przez mieszkańców za pomocą sieci internetowej).

Z coraz większymi problemami lokalowymi wiąże się funkcjonowanie administracji samorządowej. W ciągu ostatnich kilkunastu lat liczba mieszkańców i podmiotów gospodarczych, funkcjonujących na terenie Gminy Kleszczewo, podwoiła się. Znacznie zwiększył się również zakres działań Urzędu (przekazywanie zadań przez administrację centralną). Wzrost kadry Urzędu Gminy był w tym czasie znacząco mniejszy niż rzeczywiste potrzeby. Jednak jeśli rozwój Gminy będzie nadal tak dynamiczny, w ciągu najbliższych lat niezbędny stanie się również rozwój bazy lokalowej Urzędu w celu sprawnej obsługi mieszkańców.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 2.5.2.

Nazwa programu	Zarządzanie Gminą		Numer programu	2.5.
Nazwa projektu	Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego		Numer projektu	2.5.2.
Cel realizacji projektu	Dobra współpraca mieszkańców i inwestorów z samorządem lokalnym			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Organizacje pozarządowe	
Beneficjenci	Mieszkańcy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Rozwój konsultacji społecznych (ankietowanie, spotkania konsultacyjne) przy podejmowaniu decyzji istotnych dla Gminy			Zadanie ciągłe	

Spółczesność obywatelska to rodzaj społeczeństwa demokratycznego, w którym obywatele świadomie wpływają na przebieg spraw publicznych, aktywnie w nim uczestniczą, są odpowiedzialni i dobrze zorganizowani. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego gwarantuje proces demokratyzacji i podnoszenie kapitału ludzkiego. Istnienie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego stwarza wyzwania dla rządzących, którzy muszą znacznie lepiej informować mieszkańców o tym, co dzieje się w gminie, ale też być bardziej transparentni i zorganizowani. Stąd w Strategii musiały znaleźć się zadania odnoszące się do tych kwestii.

Władze samorządowe muszą być transparentne we wszystkim, co robią. Ponadto muszą prowadzić racjonalną politykę wykorzystywania ograniczonych zasobów (finanse i nieruchomości). Stąd powstał projekt, aby zarządzanie Gminą było stałe ukierunkowane na komunikację z podstawowymi interesariuszami – mieszkańcami.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.1.1.

Nazwa programu	Zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	3.1.
Nazwa projektu	Zrównoważone planowanie przestrzenne		Numer projektu	3.1.1.
Cel realizacji projektu	Uporządkowanie zagospodarowania przestrzennego Gminy, zapewnienie terenów pod przyszłe inwestycje publiczne i prywatne			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	-	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Opracowanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy			2018-2019	
2. Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (doprecyzowanie zapisów, rozdzielanie funkcji)			Zadanie ciągłe	

Polityka przestrzenna gminy jest ustawowym obowiązkiem każdego samorządu. Ma na celu świadome kształtowanie struktur przestrzennych na podstawie przyjętej strategii. Są to działania związane głównie z rozbudową i przebudową systemu osadniczego, systemów infrastruktury technicznej, przestrzennego rozmieszczania elementów infrastruktury skupisk pozarolniczych miejsc pracy, etc. Polityka przestrzenna jest niezwykle ważna również z uwagi na duże konsekwencje popełnionych błędów w planowaniu, które są trudne, a często niemożliwe do naprawienia. Największy problem związany z zagospodarowaniem przestrzennym, to mieszanie funkcji, w szczególności gospodarczych, z mieszkaniowymi (ale także mieszkalnictwa jednorodzinne z wielorodzinnym). Beźład przestrzenny jest poważną bolączką praktycznie każdej polskiej gminy, a możliwość lokalizacji inwestycji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy niejednokrotnie powoduje pogorszenie i tak fatalnego zagospodarowania terenu.

Stąd ważne jest, aby aktualizować plany zagospodarowania przestrzennego, będące aktami prawa miejscowego, uwzględniającymi funkcje gospodarcze, ważne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego gminy. Dzięki aktualizacji planów miejscowych możliwe będzie szybsze lokalizowanie inwestycji, jak również wprowadzenie większego porządku przestrzennego w całej Gminie.

Realizacja zaproponowanych działań ma na celu porządkowanie przestrzeni na terenie Gminy.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.1.2.

Nazwa programu	Zagospodarowanie przestrzenne		Numer programu	3.1.
Nazwa projektu	Uzbrajanie terenów pod inwestycje gospodarcze i mieszkaniowe		Numer projektu	3.1.2.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie terenów pod przyszłe inwestycje publiczne i prywatne Zapewnienie atrakcyjnych warunków do inwestowania na terenie Gminy			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	-	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Uzbrojenie terenów inwestycji gospodarczych i zabudowy mieszkaniowej na terenie Gminy Kleszczewo (budowa dróg dojazdowych, sieci wod-kan.)			Zadanie ciągłe	
2. Wydzielenie i organizacja placu targowego na terenie Gminy			Do 2021	

Podstawowym warunkiem inwestowania na danym terenie jest pozyskanie odpowiednich gruntów pod działalność gospodarczą, czy też inwestycje mieszkaniowe. W miarę możliwości prawnych, finansowych i organizacyjnych, Gmina pragnie wspierać w tej sferze obecnych i potencjalnych przedsiębiorców.

Przede wszystkim należy wyraźnie określić w kompleksowym planie zagospodarowania terenu Gminy, jaki typ działalności jest możliwy do prowadzenia na danym terenie, a gdzie działalność gospodarcza nie jest dopuszczalna.

Jak już wcześniej wspomniano, rozwój gospodarczy jest podstawowym sposobem przeciwdziałania bezrobociu. Samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie Gminy. Mimo tego powinien jednak podejmować działania wspierające działalność gospodarczą. W pierwszej kolejności powinny one polegać na udostępnianiu i uzbrajaniu terenów. Duże znaczenie ma także dobra promocja i sprawna obsługa administracyjna inwestorów.

KARTA PROJEKTU STRATEGICZNEGO nr 3.2.1.

Nazwa programu	Rewitalizacja		Numer programu	3.2.
Nazwa projektu	Rewitalizacja zabytkowych oraz zdegradowanych obszarów Gminy		Numer projektu	3.2.1.
Cel realizacji projektu	Odnowa społeczna, przestrzenna i gospodarcza najbardziej problemowych obszarów Gminy, estetyzacja Gminy			
Jednostka koordynująca	Urząd Gminy	Inne podmioty, uczestniczące w projekcie	-	
Beneficjenci	Mieszkańcy i inwestorzy			
Zadania			Czas realizacji	
1. Modernizacja świetlicy wiejskiej w Komornikach			2019-2020	
2. Budowa świetlicy wiejskiej w Nagradowicach			2019-2020	
3. Rekułtywacja stawu w Komornikach i zagospodarowanie jego najbliższego otoczenia			2019-2020	
4. Rewitalizacja zabytkowego parku w Komornikach			2019-2020	
5. Rewitalizacja zabytkowego parku w Gowarzewie			2019-2020	
6. Stworzenie Izby Regionalnej w parku w Kleszczewie			Po 2020	
7. Organizacja małych terenów zielonych na terenie całej Gminy, zwiększenie powierzchni terenów zieleni, zagospodarowanie obszarów wyznaczonych na ten cel w MPZP			Zadanie ciągłe	

Poziom estetyki i zagospodarowanie Gminy terenami zielonymi zostały ocenione przez mieszkańców przeciętnie, a część respondentów nisko punktowało tę dziedzinę. Wskazywano na miejscowy beład przestrzenny, zbyt małe powierzchnie urządzonej zieleni, szczególnie na obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej. Reakcją na powyższe uwagi jest podjęcie działań, mających na celu przede wszystkim zwiększenie powierzchni terenów zielonych na terenie Gminy.

To nie tylko kwestia przestrzeni publicznej, o które muszą zadbać władze samorządowe, ale także kwestia obejść gospodarstw domowych. W ten projekt muszą się zatem zaangażować także mieszkańcy, którzy powinni zwiększyć zakres dbałości o swoje obejścia. Mieszkańcy oczekują więcej zieleni w przestrzeni publicznej, uregulowania kwestii sprzętania, czy też rozwiązania problemu

brudzących teren psów. Samorząd powinien zadbać także o edukowanie mieszkańców w zakresie istoty i wagi estetyki całej Gminy, w tym własnych nieruchomości.

Doświadczenia innych krajów dowodzą, że skuteczna i efektywna rewitalizacja to wielokierunkowe spójne działania na rzecz społecznej, przestrzennej i ekonomicznej odnowy obszarów zdegradowanych, przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych podmiotów. W myśl powyższych warunków, rewitalizację definiuje się jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne będą prowadzone na podstawie posiadanego przez Gminę Lokalnego Programu Rewitalizacji.

7. OKREŚLENIE ZBIEŻNOŚCI STRATEGII ROZWOJU GMINY ZE STRATEGIAMI NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM I KRAJOWYM

7.1. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo na lata 2018-2025 ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

„Strategia Rozwoju Kraju 2020 - AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO, KONKURENCYJNA GOSPODARKA, SPRAWNE PAŃSTWO” (ŚSRK), przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu 2012 roku, to najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju Polski do 2020 r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 oraz 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych. Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem Polski, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Celem głównym strategii średniookresowej jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Dokonano w ŚSRK wyboru trzech obszarów strategicznych:

- I. **Sprawne i efektywne państwo**
- II. **Konkurencyjna gospodarka**
- III. **Spójność społeczna i terytorialna.**

Zadania realizowane w ramach tych priorytetowych kierunków interwencji mają być odpowiedzią na kluczowe wyzwania w najbliższym dziesięcioleciu i mają pozwolić na zintensyfikowanie procesów rozwojowych oraz uniknięcie dryfu rozwojowego.

Dla współrealizacji Strategii Rozwoju Kraju 2020 przez jednostki samorządu terytorialnego, największe znaczenie będzie miała realizacja obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna, dla którego wyznaczono następujące podobszary:

Cel III.1. Integracja społeczna

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w ŚSRK. Dokładne przyporządkowanie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zgodność projektów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020

Obszary strategiczne	Cele szczegółowe	Wyróżnienie	Zgodność programu strategicznego Gminy Kleszczewo
SPRAWNE I EFEKTYWNE PAŃSTWO	PRZEJŚCIE OD ADMINISTROWANIA DO ZARZĄDZANIA ROZWOJEM	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie kompetencji umożliwiające realizację działań rozwojowych • Zwiększenie efektywności instytucji publicznych • Wprowadzenie jednolitych zasad e-gov w administracji (e-administracja) • Poprawa jakości prawa • Zapewnienie ładu przestrzennego 	2.5. 3.1. 3.2.
	WZMOCNIENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH REALIZACJI INDYWIDUALNYCH POTRZEB I AKTYWNOŚCI OBYWATELA	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości • Rozwój kapitału społecznego • Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela • Utrwalenie bezpieczeństwa narodowego 	2.4. 2.5.
KONKURENCYJNA GOSPODARKA	WZROST WYDAJNOŚCI GOSPODARKI	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie produktywności gospodarki • Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie • Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego • Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej 	3.1.
	BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalne gospodarowanie zasobami • Poprawa efektywności energetycznej • Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii • Poprawa stanu środowiska • Adaptacja do zmian klimatu 	1.2. 1.3.
	ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI TRANSPORTU	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym • Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych • Udrożnienie obszarów miejskich 	1.1.
SPOŁECZNA I	INTEGRACJA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym • Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych 	2.4. 3.2.

ZAPEWNIENIE DOSTĘPU I OKREŚLONYCH STANDARDÓW USŁUG PUBLICZNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych • Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych 	2.5.
WZMOCNIENIE MECHANIZMÓW TERYTORIALNEGO RÓWNOWAŻENIA ROZWOJU ORAZ INTEGRACJA PRZESTRZENNA DLA ROZWIJANIA I PEŁNEGO WYKORZYSTANIA POTENCJAŁÓW REGIONALNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach • Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich • Zwiększenie spójności terytorialnej 	1.1. 2.5 3.1

7.2. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo na lata 2018-2025 ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo projekty zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

Zbieżność Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo na lata 2018-2025 z wojewódzkimi programami zawartymi w dokumencie „Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku” przedstawiono poniżej.

W ramach dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, ogólna wizja województwa wielkopolskiego przedstawiona jest jako dążenie do uczynienia województwa regionem nowoczesnym i zintegrowanym. Samorząd województwa za cel generalny postawił sobie:

Poprawę jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkującej wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliła na wyznaczenie celów strategicznych:

1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej
2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
3. Zwiększenie spójności województwa
4. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu

5. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia
6. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa
7. Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo projekty są w pełni zgodne z działaniami i w konsekwencji celami strategicznymi przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia tabela.

Tabela 2. Zgodność projektów strategicznych z celami strategicznymi Województwa

Cele strategiczne	Cele szczegółowe	Zgodność programu strategicznego Gminy Kleszczewo
POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie spójności sieci drogowej • Wzrost różnorodności oraz upowszechnianie efektywnych form transportu • Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego • Lepsze wykorzystanie dróg wodnych • Rozwój transportu zbiorowego • Rozwój komunikacji lotniczej 	1.1.
POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie ochrony przyrody • Ochrona krajobrazu • Ochrona zasobów leśnych i racjonalne ich wykorzystanie • Wykorzystanie, racjonalizacja gospodarki zasobami kopalni oraz ograniczanie skutków ich eksploatacji • Ograniczanie emisji substancji do atmosfery • Uporządkowanie gospodarki odpadami • Poprawa gospodarki wodno-ściekowej • Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego • Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa • Promocja postaw ekologicznych • Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym • Poprawa stanu akustycznego województwa 	1.1. 1.2. 1.3. 3.1. 3.2.
WZMOCNIENIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO REGIONU	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw • Wzmocnienie roli nauki i badań dla innowacji i rozwoju gospodarczego • Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu • Rozbudowa instytucji otoczenia biznesu • Tworzenie warunków rozwoju inteligentnych specjalizacji, w tym wspieranie sektorów kreatywnych w gospodarce • Rozwój instrumentów finansowych dla gospodarki 	2.1 3.1.

	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie kadr gospodarki • Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych • Tworzenie warunków dla ekspansji gospodarki województwa na rynki zewnętrzne • Poprawa warunków dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolnego • Rozwój gospodarki społecznej • Rozwój „srebrnego” sektora gospodarki • Rozwój biznesu i usług zdrowotnych 	
WZROST KOMPETENCJI MIESZKAŃCÓW I ZATRUDNIENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji • Wsparcie szkolnictwa wyższego • Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności • Rozwój oraz promocja postaw kreatywnych i innowacyjnych • Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego i technicznego oraz poprawa organizacji rynku pracy • Rozwój kształcenia ustawicznego 	2.1.
ZWIĘKSZANIE ZASOBÓW ORAZ WYRÓWNYWANIE POTENCJAŁÓW SPOŁECZNYCH WOJEWÓDZTWA	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie aktywności zawodowej • Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej • Promocja zdrowego stylu życia • Wzmacnianie włączenia społecznego • Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej • Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu • Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego • Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny • Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego • Poprawa warunków mieszkaniowych 	2.2. 2.3. 2.4. 2.5. 3.1. 3.2.
WZROST BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków dla zarządzania rozwojem regionu • Budowa wizerunku województwa i jego promocja • Sprawna, innowacyjna administracja samorządowa • Budowa partnerstwa dla innowacji • Budowa regionalnych systemów zabezpieczenia i reagowania na zagrożenia • Rozwój współpracy terytorialnej 	2.5.

7.3. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo na lata 2018-2025 z Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020

Z momentem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej samorzady zyskały możliwość pozyskania środków finansowych na dofinansowanie różnych przedsięwzięć, w tym inwestycyjnych. Z punktu widzenia samorządów gminnych, najważniejszy jest Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Poniżej przedstawiono listę tych projektów strategicznych Gminy Kleszczewo, które kwalifikują się do uzyskania pomocy, przyporządkowanych do odpowiednich priorytetów w ramach nowego WRPO.

Tabela 3. Zgodność projektów strategicznych z priorytetami WRPO 2014+

Oś priorytetowa	Działanie	Zgodność programu strategicznego Gminy Kleszczewo
INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie infrastruktury B+R w sektorze nauki • Wzmocnienie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw Wielkopolski • Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego • Internacjonalizacja gospodarki regionalnej • Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw 	3.1.
ŚRODOWISKO	<ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie, likwidacja skutków klęsk żywiołowych i awarii środowiskowych • Gospodarka odpadami • Gospodarka wodno-ściekowa • Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego • Ochrona przyrody 	1.1. 1.2. 1.3. 2.2.
TRANSPORT	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura drogowa regionu • Transport kolejowy 	1.1.
WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywna integracja • Usługi społeczne i zdrowotne • Ekonomia społeczna 	2.4.
EDUKACJA	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz wyrównanie dostępu do edukacji przedszkolnej i szkolnej • Uczenie się przez całe życie • Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy 	2.1.
INFRASTRUKTURA DLA KAPITAŁU LUDZKIEGO	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną • Rewitalizacja obszarów problemowych • Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej 	2.1. 2.3. 2.4. 3.2.

7.4. Określenie zbieżności Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo na lata 2018-2025 z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Dla gmin wiejskich duże znaczenie ma także dedykowany im Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Sam samorząd gminny i jego instytucja kultury będą mieli możliwość pozyskania środków w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”.

Konkretne dziedziny wsparcia przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Zgodność projektów z działaniem „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Działania	Wyszczególnienie	Podziałanie	Zgodność programu strategicznego Gminy Kleszczewo
<p>PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH</p>	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	<p>Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii</p>	<p>1.1. 1.2. 2.2. 3.1. 3.2.</p>
	Gospodarka wodno-ściekowa		
	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej	<p>Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury</p>	
	Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów.		
	Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego	<p>Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej</p>	

8. WDRAŻANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY

Opracowanie, a następnie zatwierdzenie przez Radę Gminy dokumentu Strategii, to dopiero pierwszy etap cyklu zarządzania strategicznego Gminą. Kolejne jego elementy to:

- wdrażanie zapisów Strategii
- monitorowanie wdrażania Strategii
- ewaluacja (ocena) skutków realizacji działań
- ewentualne korekty planu i jego aktualizacja.

8.1. Wdrażanie zapisów Strategii

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się do opracowania Strategii Rozwoju na następnych 8 lat, pójdzie na marne, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, często zdarza się, że strategia po uchwaleniu staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być po prostu podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągnięcia. Właśnie po to w pracach nad opracowywaniem Strategii wiele czasu poświęcono na rozpisanie każdego projektu strategicznego na zadania.

Aby zaakceptowane przez Radę Gminy zapisy Strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. W przypadku Gminy Kleszczewo organem tym będzie Wójt, który będzie realizował powyższe zadania poprzez wyznaczonych pracowników Urzędu Gminy.

Zespół będzie przygotowywał w wyznaczonych okresach analizę z realizacji Strategii, zawierającą informacje o zadaniach ukończonych, zadaniach będących w trakcie wykonywania oraz zadaniach nie rozpoczętych wraz z wyjaśnieniem przyczyn ewentualnych opóźnień. Konsekwencją wniosków, zawartych w analizie, może być propozycja nanoszenia zmian w dokumencie, polegających na przykład na zmianach terminów, usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

8.2. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii, prowadzony w trakcie realizacji Strategii. **Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało zrobione.** Monitoring jest rodzajem alarmu, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem.

Dzięki niemu można:

- podjąć działania zaradcze
- skorygować plany
- zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Proces monitorowania powinien objąć następujące etapy:

- zdobycie wiedzy na temat tego, co w danym momencie powinno zostać już osiągnięte
- sprawdzenie, co faktycznie już zrobiono
- porównanie obydwu informacji i przygotowanie wniosków, czy możliwa jest terminowa realizacja planów
- w zależności od osiągniętych wyników – przygotowanie propozycji korekt
- dokonanie zmian w planach.

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia i określić, jaka skala tych odchyłeń będzie dla nas akceptowalna.

Monitoringiem w przypadku Gminy Kleszczewo zajmować się będzie zespół pracowników Urzędu Gminy. W przypadku identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z projektów (mogących skutkować całkowitym lub częściowym niezrealizowaniem, albo opóźnieniem), koordynator zespołu będzie zgłaszał ten fakt Wójtowi w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych.

Po to, aby dokument Strategii pełnił faktyczną rolę podstawowego narzędzia zarządzania Gminą, powinien on być zaopatrzony w mierniki, za pomocą których będzie można śledzić, czy realizowane zadania faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, zapisanego w wizji gminy.

Dla Gminy Kleszczewo sugerowany zestaw mierników, będących odzwierciedleniem zmian poziomu życia na jej terenie. Są to:

- 1) Liczba mieszkańców gminy
- 2) Poziom dochodów gminy na 1 mieszkańca

- 3) Udział wydatków majątkowych w łącznych wydatkach gminy
- 4) Odsetek gospodarstw domowych, posiadających dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, bądź posiadających przydomową oczyszczalnię ścieków
- 5) Długość utwardzonych dróg gminnych i ścieżek rowerowych
- 6) Odsetek środowisk, korzystających z pomocy społecznej
- 7) Liczba przestępstw
- 8) Liczba wykroczeń
- 9) Liczba podmiotów gospodarczych (REGON)
- 10) Liczba bezrobotnych mieszkańców.

Oceniając w kolejnych latach skutki realizacji Strategii należy wziąć pod uwagę to, że:

- Wartości mierników 1, 2, 3, 4, 5, 9 powinny się sukcesywnie zwiększać.
- Wartości mierników 6, 7, 8 i 10 powinny się sukcesywnie zmniejszać.

8.3. Ocena skutków realizacji Strategii (ewaluacja)

Ocena (ewaluacja) to spojrzenie na realizację Strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, wpływów i potrzeb, które miały być osiągnięte. **Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze.**

Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania Strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji Strategii może być:

- zakończenie danego zadania wcześniej
- zmiana celów
- zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej Strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

W trakcie dokonywania oceny należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

1. Czy poszczególne zadania zostały wdrożone na czas, w ramach założonego budżetu i czy zostały osiągnięte zaplanowane efekty? Jeżeli nie, to:
 - Dlaczego tak się stało?
 - Co możemy zrobić w przyszłości, aby uniknąć błędów?
2. Czy osiągnęliśmy zaplanowane rezultaty (efekty)? Czy beneficjenci są zadowoleni? Jeżeli nie, to:
 - Dlaczego tak się stało?

- Co możemy zrobić, aby zapewnić lepszą realizację w przyszłości?
- Co możemy zrobić, aby zwiększyć skuteczność naszych działań?

Jeżeli tak, to czy mogliśmy to zrobić bardziej efektywnie (niższy koszt przy takim samym efekcie)?

3. Czy realizacja Strategii przyczyniła się do osiągnięcia naszych celów strategicznych? Czy osiągnięte rezultaty i ich wpływ na cele strategiczne mają długoterminowy charakter? Jeżeli nie, to:

- Dlaczego tak się stało?
- Co możemy zrobić, aby osiągnąć bardziej długoterminowy charakter wyników i lepszą ocenę ich wpływu?
- Co możemy zrobić, aby zwiększyć długoterminowy charakter osiągniętych rezultatów?

Za ewaluację skutków wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo będzie odpowiadać Zespół pracowników, przekazując analizę Wójtowi, a następnie przedkładając go Radzie Gminy.

8.4. Ewentualne korekty planu i jego aktualizacja

Zapisane w Strategii zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – co jakiś czas powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb.

Przesłankami aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

1. Czas – obowiązująca Strategia została opracowana co najmniej kilka lat temu i od tej pory nie była aktualizowana
2. Nastąpiły istotne zmiany wewnątrz Gminy, a szczególnie w jej otoczeniu, które należy uwzględnić w dokumencie Strategii, np. nowa perspektywa budżetu unijnego, kryzys gospodarczy, współpraca w ramach Aglomeracji Poznańskiej, itp.
3. Początek kolejnej kadencji samorządu.

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć charakter kroczący. Najbardziej w każdej kolejnej kadencji Rady Gminy powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź identyfikowanych potrzeb.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Kleszczewo będą pełnić wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy. Będą oni zbierać propozycje zmian od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy, przewodniczących komisji Rady Gminy oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Wójtowi.

8.5. Informowanie społeczeństwa

Naczelnym celem przygotowania, a następnie wdrażania Strategii jest, zapisane w wizji i misji, zapewnienie mieszkańcom Gminy Kleszczewo jak najbardziej dogodnych warunków do życia, pracy i wypoczynku. Realizacja Strategii ma służyć lokalnej społeczności i wobec tego powinna ona zostać powiadomiona o jej kluczowych zapisach, bowiem uchwalony przez Radę Gminy dokument jest nie tylko „przewodnikiem” dla działań samorządu, ale pełni również funkcję informacyjną dla mieszkańców – powinni oni dowiedzieć się z niej, jakie działania będą w perspektywie kolejnych kilku lat podejmowane przez Urząd Gminy i podległe jednostki.

Oprócz publikacji pełnej wersji Strategii w Biuletynie Informacji Publicznej, najważniejsze tezy Strategii zostaną zaprezentowane poprzez stronę internetową gminy i media lokalne.

Ważne jest także cykliczne informowanie lokalnej społeczności o postępach we wdrażaniu Strategii, przede wszystkim poprzez publikację syntetycznych sprawozdań.

9. SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność projektów strategicznych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020	63
Tabela 2. Zgodność projektów strategicznych z celami strategicznymi Województwa	65
Tabela 3. Zgodność projektów strategicznych z priorytetami WRPO 2014+	67
Tabela 4. Zgodność projektów z działaniem „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.....	68

10. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Kleszczewo - przyrost od roku 2000	10
Wykres 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim i Polsce w latach 2007–2016	10
Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w wieku przedprodukcyjnym w wieku produkcyjnym w wieku poprodukcyjnym w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim i Polsce w latach 2007–2016	12
Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz kraju w latach 2007–2016	12
Wykres 5. Dochody własne na 1 mieszkańca oraz wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca w skali Gminy Kleszczewo, powiatu poznańskiego oraz Polski w latach 2007–2016	13
Wykres 6. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz Polsce w latach 2009–2016	15
Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz Polsce w latach 2007–2016	16
Wykres 8. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim oraz Polsce w latach 2007–2016	17
Wykres 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności w Gminie Kleszczewo, powiecie poznańskim i Polsce w latach 2007–2016	17
Wykres 10. Ocena wybranych aspektów warunków życia w Gminie Kleszczewo przez mieszkańców Gminy	22
Wykres 11. Wskazania ocen „bardzo dobre” w grupie respondentów z miejscowości Gowarzewo, Kleszczewo i Tulce oraz średnie wyniki dla całej Gminy	23
Wykres 12. Wskazania ocen „bardzo zła” w grupie respondentów z miejscowości Gowarzewo, Kleszczewo i Tulce oraz średnie wyniki dla całej Gminy	24
Wykres 13. Wskazane przez badanych najważniejsze pozytywne elementy życia w Gminie Kleszczewo	26

Wykres 14. Wskazane przez badanych najważniejsze problemy (negatywne aspekty) życia w Gminie Kleszczewo	27
Wykres 15. Wskazane przez respondentów najważniejsze działania inwestycyjne na terenie całej Gminy	28
Wykres 16. Wskazane przez respondentów najważniejsze działania nieinwestycyjne na terenie całej Gminy	29
Wykres 17. Wskazane przez respondentów najważniejsze sprawy do załatwienia na terenie miejscowości zamieszkania badanego	30

11. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Układ strategii	7
Rysunek 2. Położenie Gminy Kleszczewo na tle gmin powiatu poznańskiego	9

ZAŁĄCZNIK 1. FORMULARZ ANKIETY

Strategia Rozwoju Gminy Kleszczewo do roku 2025

Szanowni Państwo,

Gmina Kleszczewo przystąpiła do prac nad sporządzeniem najważniejszego dokumentu planistycznego - **Strategii Rozwoju Gminy do roku 2025**.

Jedną z form udziału społeczności lokalnej w tworzeniu w/w opracowania jest niniejsze badanie ankietowe. Dzięki niemu pragniemy poznać Państwa opinie na temat warunków życia na terenie Gminy oraz proponowanych kierunków dalszego rozwoju naszej małej ojczyzny. Z tego powodu prosimy Państwa o poświęcenie kilku minut na wypełnienie niniejszego formularza.

Ankieta jest anonimowa. *Dziękujemy bardzo za udzielone odpowiedzi!*

I. Jaka jest Pani/Pana ocena warunków życia w Gminie Kleszczewo? Proszę zaznaczyć odpowiednią kratkę według skali: 5 - bardzo dobra, 4 - dobra, 3 - przeciętna, 2 - zła, 1 - bardzo zła.

Pytanie/Ocena	5	4	3	2	1	Nie mam zdania
Stan infrastruktury drogowej						
Stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, oświetlenie, ścieżki rowerowe)						
Stan infrastruktury wodnej (dostępność wodociągów, jakość wody)						
Stan infrastruktury kanalizacji sanitarnej						
Stan infrastruktury teleinformatycznej (Internet, telefony, zasięg sieci komórkowych)						
Stan środowiska przyrodniczego						
Dostępność do kultury i rozrywki						
Dostępność do infrastruktury sportu i rekreacji						
Dostępność i standard wychowania dzieci - przedszkola						
Jakość nauczania dzieci i młodzieży na terenie Gminy (szkoły podstawowe, gimnazja)						
Dostępność sklepów i usług dla ludności na terenie Gminy						
Dostępność usług medycznych na terenie Gminy						
Bezpieczeństwo publiczne w Gminie						
Możliwość podjęcia pracy w Gminie						
Powiązania komunikacyjne wewnątrz Gminy (transport zbiorowy - komunikacja publiczna)						
Powiązania komunikacyjne Gminy z innymi gminami, Poznaniem (transport zbiorowy- komun. publ.)						
Estetyka Gminy, tereny zielone						
Wizerunek Gminy w mediach (prasie, radiu, Internecie)						
Obsługa administracyjna mieszkańców w Urzędzie Gminy						
Życzliwość mieszkańców i stosunki dobrosąsiedzkie						

II. Proszę wymienić 2 najważniejsze pozytywne elementy życia w Gminie Kleszczewo:

1.

2.

III. Proszę wymienić 2 najważniejsze problemy (negatywne aspekty) życia w Gminie Kleszczewo:

1.

2.

IV. Proszę wskazać 3 najważniejsze **działania inwestycyjne** (budowlane, remontowe) **na terenie całej Gminy Kleszczewo**, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy:

1.

2.

3.

V. Proszę wskazać 3 najważniejsze **działania nieinwestycyjne** (czyli zadania społeczne, wydarzenia rekreacyjne, kulturalne, itp.) **na terenie całej Gminy Kleszczewo**, na które powinny w pierwszej kolejności zostać wydatkowane środki z budżetu Gminy:

1.

2.

3.

VI. Proszę wskazać 3 najważniejsze **sprawy do załatwienia na terenie miejscowości**, w której Pan/Pani mieszka:

1.

2.

3.

INNE UWAGI/OPINIE

.....

.....

.....

Proszę uzupełnić poniższą tabelkę (znak X w odpowiedniej kratce):

Wiek	18-29 lat	30-39 lat	40-49 lat		50-59 lat	pow. 60 lat		
Płeć	Mężczyzna				Kobieta			
Wykształcenie	Wyższe	Policealne	Średnie		Zawodowe		Podstawowe/Gimnazjalne	
Status zawodowy	Pracownik etatowy	Przedsiębiorca	Rolnik	Uczeń Student	Emeryt Rencista	Niepracujący		Inny
Miejsce i okres zamieszkania	Miejscowość zamieszkania				Okres zamieszkania w Gminie (w latach:)			
					do 5	6-10	11-20	pow. 20